

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 293)

Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/584)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

3.12.1999

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1393/6026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımıza arz Bakanlar Kurulunca 25.11.1999 tarihinde kararlaştırılan "Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

4389 sayılı Bankalar Kanunu 18.6.1999 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilmiş ve 23.6.1999 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kanun ile konuya ilişkin uluslararası uygulamalara paralel olarak banka denetim ve gözetim yetkisinin daha etkin bir şekilde kullanılabilmesini teminen siyasî otoriteden bağımsız karar alma yetkisine ve idari ve malî özerkliğe sahip bir kurum oluşturulmuş olmasına karşın, banka kuruluş izni verilmesi ve faaliyet izninin kaldırılması gibi temel yetkiler Bakanlar Kuruluna bırakılmıştır. Ancak, konuya ilişkin uluslararası uygulamalar bu tür kurumların faaliyetlerinin siyasî iradedden tümüyle bağımsız bir şekilde yürütülmesini öngörmektedir. Bu defa yapılan değişiklikle, bankalarla ilgili olarak kuruluş-tan tasfiyeye kadar olan süreçte alınması gereken kararların tamamı sözlü edilen kurumun karar organı olan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun yetkisine bırakılmaktadır.

Diğer yandan, bankaların kullanılabilecekleri kredilerle ilgili olarak 4389 sayılı Kanunla getirilen hükümlerle Avrupa Birliği standartlarına büyük ölçüde paralellik sağlanmış olmakla birlikte, yapılan son değişikliklerle mevzuatımız konuya ilişkin Avrupa Birliği direktifine bütünlüyle uyumlu hale getirilmekte, ayrıca konsolide denetim ilkeleri daha açık ve kapsamlı olarak düzenlenmektedir.

4389 sayılı Kanunla ayrıntılı olarak düzenlenmiş bulunan, sistemde faaliyet gösteren bankaların malî bünyelerinde meydana gelebilecek zaafiyet nedenlerinin belirlenmesi ve buna göre gerekli önlemlerin süratle alınarak uygulamaya konulmasına ilişkin hükümler daha kapsamlı hale getirilmekte, alınan önlemlere rağmen malî bünyeleri iyileştirilemeyen bankaların gerektiğinde Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilerek rehabilitasyona tabi tutulmalarına ve yeniden yapılandırılmalarına olanak sağlanarak, bazı bankalarımızda ortaya çıkabilecek sorunların sistem bütünlüne siyaset etmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Sözkonusu maddeyle Kanunun (3) ve (5) numaralı fıkraları değiştirilerek Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu üyelerinin atanmasına ilişkin usul yeniden düzenlenmekte, bankacılığın özel bir uzmanlık alanı olduğu dikkate alınarak üyelerin, en az beşinin bankacılık alanında olmak üzere, finans alanında deneyim sahibi olması şartı getirilmekte, ayrıca, kurul üyeliğinden ayrılan kişilere ilişkin 3 yıllık çalışma yasağı kaldırılmaktadır. Diğer yandan, kurul üyelerinin göreve başlamadan önce maliki oldukları payları üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar sıhrî hisusları dışındakilere satmak veya devretmek suretiyle elden çıkarmak zorunda oldukları, durumlarını bu fıkra hükümlerine uygun hale getirmeyen üyelerin üyelikten çekilmiş sayılacağı hüküm altına alınmaktadır. Ayrıca (5) numaralı fıkraya eklenen yeni bir hüküm ile kurul üyelerinin kurul başkanının, kurul başkanının ise ilgili Bakanın yazılı izni olmadan Bankalar Kanunu kapsamına giren kuruluşlarla istihdama yönelik görüşme yapmaları engellenmekte, üyelerin görevden ayrılımlarını izleyen bir yıl içinde Bankalar Kanunu kapsamındaki kuruluşlarda görev almaları halinde, bu süre içinde görev yaptıkları kuruluşları kurum nezdinde temsil edemeyecekleri hükme bağlanmaktadır.

Maddenin (8) numaralı fıkrasında yapılan değişiklikle, görevleri ile ilgili olarak soruşturma yapılabilmesi; kurul üyeleri için ilgili Bakanın, kurum yöneticileri ve meslek personeli içinse kurulun önerisi üzerine ilgili bakanın iznine bağlı hale getirilmekte, (9) numaralı fıkrasında yapılan değişiklikle ise Kanun kapsamındaki kuruluşları ilgilendiren hususlarda yetkili kurum ve kuruluşlarca yapılacak düzenlemeler için kurumun görtüşünün alınması esası benimsenmektedir.

Madde 2. — Kurulun yapısına ilişkin olarak genel gerekçede belirtilen esaslar çerçevesinde Kanunun 7 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yapılan değişiklikle Türkiye'de bir bankanın kurulmasına veya yurt dışında kurulmuş bir bankanın Türkiye'de ilk şubesinin açılmasına izin verilmesi ve buna ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi yetkisi Bakanlar Kurulundan alınarak, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna verilmektedir. Aynı maddenin (2) numaralı fıkrasının (b) bendinin (bc) altbendi hükmü kapsamına, hakkında 14 üncü madde uyarınca işlem yapılmakta olan bir bankada yönetim ve denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren pay sahipleri de alınarak Kanunun 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendi hükümlerine paralellik sağlanmaktadır.

Madde 3. — Kanunun 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendi hükmü, yönetim ve denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren hisse senetlerine sahip olan ortakların da sahip oldukları hisse oranına bakılmaksızın kurucularda aranan nitelikleri taşıması zorunluluğu getirilmesi suretiyle Kanunun 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendi hükümlerine paralel hale getirilmektedir. Diğer yandan aynı fıkranın (c) bendi hükmü uygulamada ortaya çıkabilecek sorunların engellenmesini teminen yeniden düzenlenmiştir.

Madde 4. — Maddeyle Kanunun 11 inci maddesinin çeşitli fıkralarında değişikliğe gidilerek; kredi tanımı genişletilmekte, her türlü ortaklık payları kredi tanımı içine alınmakta, dolaylı kredi sınırı yüzde elliden yüzde yirmibeşe indirilmekte; dolaylı pay sahipliği, kredi ve iştiraklerin tanımlanması ile gayrinakdi kredilerin madde uygulamasında dikkate alınma oranının belirlenmesi yetkisi kurula verilmekte, kredi limitlerinden istisna tutulacak işlemlerin kapsamı daraltılmakta, bankaların ortakları ile iştiraklerine açılacak kredilere ilişkin sınırlar kaldırılarak bunlar genel sınırlara tabi tutulmakta, ayrıca, bankaların kredileri ile diğer alacaklarından doğmuş veya doğması beklenen ancak miktarı belli olmayan zararlarını karşılamak amacıyla ayracakları karşılıklara ilişkin esas ve usulleri belirleme yetkisi Bakanlar Kurulundan alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna verilmektedir.

Madde 5. — Kanunun 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendindeki, bankaların mali kurumlar dışındaki kuruluşlara iştirak etmelerine ilişkin sınırlama, her türlü ortaklık paylarının kredi tanımı içine alınmasına paralel olarak kaldırılmaktadır.

Madde 6. — Kanunun 13 üncü maddesinin (4) numaralı fıkrası değiştirilmek suretiyle konsolide denetime ilişkin hükümler uluslararası uygulamalara paralel hale getirilmektedir. Bunun sonucunda, bankalar, Bankalar Kanununda ve bu Kanuna istinaden yürürlüğe konulan düzenlemelerde münferiden uymak zorunda oldukları oran, sınır ve kısıtlamalara; kurulca belirlenecek kapsam ve esaslar çerçevesinde yapılacak düzenlemeler doğrultusunda konsolide edilmiş mali tablolarına göre de uymak zorunda olacaktır. Bankalar Kanunu Tasarısında yer verilen bu hükmün temel amacı, her ne şekil ve surette olursa olsun banka açısından risk doğurma ihtimali bulunan işlemlerin tamamen risk dağılımı prensipleri çerçevesinde değerlendirilmesine olanak sağlamaktır.

Madde 7. — Maddeyle Kanunun 14 üncü maddesinin (2), (3), (4) ve (5) numaralı fıkraları yeniden düzenlenmek ve maddeye (6) ve (7) numaralı fıkralar eklenmek suretiyle, daha önce (2) ve (3) numaralı fıkralarda yer verilen banka mali bünyelerine ilişkin muhtelif sorunlar ve bu sorunların giderilmesine yönelik önlemler (2) numaralı fıkra altında birleştirilmekte, (3) numaralı fıkra ile mali bünye zaafiyeti giderilemeyen bankaların ortaklık haklarıyla birlikte yönetim ve denetiminin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilmesine ya da bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izinlerinin kaldırılmasına olanak sağlanmakta, (4) numaralı fıkrayla ortakların banka kaynaklarını bankanın emniyetinde çalışmasını tehlikeye düşürecek biçimde doğrudan ya da dolaylı olarak kendi lehlerine kullanmaları ve bu şekilde bankayı zarara uğratmaları halinde bunların temettül hariç ortaklık haklarıyla bankanın yönetim ve denetiminin fona devrine olanak sağlanmakta, (5), (6) ve (7) numaralı fıkralarla yönetim ve denetimi ya da hisseleri kendisine devredilen bankalarla ilgili olarak fonun yetkileri düzenlenmekte, (7) numaralı fıkra ile ayrıca, madde hükümlerine göre yapılacak işlemlerin istisna tutulacağı hükümler belirlenmektedir. Diğer yandan, maddeyle bankaların bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izinlerinin kaldırılmasına ilişkin yetki Bakanlar Kurulundan alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna verilmektedir.

Madde 8. — Kanunun 15 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına eklenen hükümlerle, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna 14 üncü maddede yapılan değişikliklere paralel olarak ilave görev ve yetkiler verilmektedir. Aynı maddenin (2) numaralı fıkrasının sonuna yapılan ek hükümle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun, ek tedbirleri gerektiren olağanüstü hallerin ortaya çıkması ve bu durum karşısında fon kaynaklarının yetersiz kalması durumunda Hazine Müsteşarlığından izin almak kaydıyla borçlanabilmesi ve ihtiyaç hâsıl olduğu takdirde Hazine Müsteşarlığından, faiz oranları da dahil olmak üzere tabii olacağı usul ve esaslar ile bunların Fon tarafından hangi vade ve şartlarda ödeneceği Hazine Müsteşarlığı ile Kurum tarafından müştereken belirlenmesi kaydıyla, uzun vadeli Devlet İş Borçlanma Senellerini ödünç alabilmesi öngörülmektedir. Maddenin (5) numaralı fıkrasının (b) bendinde yapılan değişiklikle, Fona ayrıca bankalardan alınacak avans tutarına bağlı olmaksızın Kurulun talebi üzerine Merkez Bankasınca avans verilmesi imkânı getirilmektedir. Ayrıca, aynı maddenin (6) numaralı fıkrasının (a) bendi hükmü değiştirilerek sigortaya tabii olacak tasarruf mevduatının kapsamı, tutarı, sigorta priminin tarifesi ile tahsil zamanı, şekli ve diğer hususların belirlenme yetkisi Bakanlar Kurulundan alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna verilmektedir.

Madde 9. — Maddeyle Kanunun 16 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası ile 18 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki yetkiler Bakanlar Kurulundan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna verilmektedir.

Madde 10. — 17 nci maddenin (1) numaralı fıkrası ile (2) numaralı fıkrasında yer alan atıflar, 14 üncü maddede yapılan değişikliklere paralel olarak yeniden düzenlenmiştir.

Madde 11. — Mevduat kabul etmeyen bankaların tabi olmayacakları hükümler 14 üncü maddede yapılan değişikliklere paralel olarak yeniden düzenlenmiş ayrıca, bu bankaların karşılık yükümlülüğünden muaf tutulmaları sağlanmıştır. Diğer taraftan, özel finans kurumu adı altında faaliyet gösteren kuruluşları, sağlam bir hukukî altyapıya kavuşmalarını teminen, bu kanuna tabi kılınmış ve tabi olmadıkları hükümler ayrıca belirtilmiştir.

Madde 12. — 21 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasının son hükmü uygulamada ortaya çıkabilecek sorunların engellenmesini teminen yeniden düzenlemiştir.

Madde 13. — Türk Ceza Kanununun emniyeti suiistimal ve dolandırıcılıkla ilgili hükümlerini düzenleyen 503, 504, 508 ve 510 uncu maddelerinde belirtilen fiillerin, kamu fonları emanet edilen bankaların yönetim kurulu başkan veya üyeleri veya diğer personeli veya bankanın sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak % 10'undan fazlasına sahip olan ortaklarınca işlenmesi halinde daha ağır bir cezaya çarptırılarak caydırıcılığın sağlanması ve kamu vicdanının rahatsızlanması öngörülmüştür. Nitekim, bir bankanın faaliyetlerini etkileyebilecek şekilde zarara uğratılması veya kamu fonlarından oluşan banka kaynaklarının menfaat temini amacıyla gerçekte ehil ve dürüst kişiler olması gereken bu kişilerce kullanılmasını veya kullandırılmasını halinde genel hükümlere göre daha ağır cezalara çarptırılması bir çok devlet tarafından öngörülen, caydırıcı niteliği yüksek bir tedbir olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu Kanun ile getirilen hükümlerde, temelde genel hukuk prensiplerine bağlı kalmıştır. Bu sebeple, faillerin sadece mensubu ya da ortağı oldukları bankadan doğrudan veya dolaylı olarak kendileri ya da başkaları lehine menfaat temin etmeleri veya mensubu oldukları bankanın zararına sebep olmaları halinde bu hükümlerin uygulanması öngörülmüştür. Bu kişilerin mensupluk ya da ortaklık ilişkisi içinde bulunmadıkları başka bir banka ile ilgili ya da atelade bir şekilde bu suçları işlemeleri halinde Türk Ceza Kanununda hüküm altına alınan suçlardan cezalandırılacakları açıktır. Diğer taraftan, bu Kanun ile Bankalar Kanununa eklenen suçlar kapsamında yer almayan diğer suçların genel hükümlere göre işleme tabi tutulduğunda herhangi bir kuşku bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Bankalar Kanununda düzenlenen suçların diğer kanunlara göre daha ağır cezayı gerektirmesi halinde, failler hakkında en ağır cezayı gerektiren kanun maddesi uygulanacaktır.

Madde 14. — Bankaların, halihazırda Türk Ceza Kanununun emniyeti suiistimal ve dolandırıcılıkla ilgili hükümlerini düzenleyen 503, 504, 508 ve 510 uncu maddeleri uyarınca bu maddelerde belirtilen fiilleri işleyen personeli ve ilgililer hakkında takibe geçebildiği dikkate alınarak, belirtilen maddeler paralelinde bu Kanunun 12 nci maddesinde yapılan düzenlemeler ile ilgili olarak Kurumun şikâyetine bağlı olmaksızın, personeli ve ilgililer hakkında bankaların Savcılıklara şikâyet hakkını kullanabilmesine olanak tanınmıştır.

Madde 15. — 4389 sayılı Bankalar Kanununun Geçici 1 inci maddesinin (a) ve (b) bentleri değiştirilmek suretiyle Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Başkan ve üyelerinin 31.3.2000 tarihine kadar atanmaları, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun ise 31.8.2000 tarihine kadar faaliyete geçmesi hüküm altına alınmıştır. Diğer yandan, dolaylı kredi limitlerine ilişkin geçiş sürecini düzenleyen hükümlerin yeniden düzenlenmesi nedeniyle, Kanunun Geçici 2 nci maddesinin (g) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 16. — Maddenin (a) bendiyle, 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40 inci maddesinin (II/d) bendinde yer alan, banka sisteminde belirsizlik ve güvensizlik oluşması ve fon çekilişlerinin hızlanması halinde haklarında belirsizlik ve güvensizlik oluşan bankala-

ra veya 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesi kapsamında bulunan bankalara kredi verilme şartlarının belirlenmesine ilişkin kararın, herhangi bir vade ve miktar sınırlaması olmaksızın Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Merkez Bankasına müştereken alınması öngörülmektedir. Ayrıca, aynı maddenin (b) bendinde, özel finans kurumlarının bu Kanunla 4389 sayılı Kanun hükümlerine tabi kılınması nedeniyle, bu kuruluşlarla ilgili daha önceden yürürlükte bulunan mevzuatın yürürlükten kaldırılmasına ilişkin hüküm düzenlenmiştir.

Geçici Madde 1. – 4389 sayılı Kanun ile Bankalar Kanununda kamu ve özel bankalar arasındaki farklar tamamen kaldırılmış olmakla birlikte, kamu bankalarının şube açması hususunda ortaya çıkan sorunların bertaraf edilmesini teminen geçici bir süre için şube açmalarına ilişkin usul ve esasların Kurulun iznine bırakılması ve buna ilişkin mevcut hükümden muaf tutulması öngörülmüştür.

Geçici Madde 2. – Maddeyle, bankaların dolaylı kredi sınırına ilişkin yeni düzenlemeye intibak süreleri belirlenmiştir.

Geçici Madde 3. – Maddeyle 4389 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin bu Kanun ile değiştirilen hükümlerine göre alınacak kararlarda yetki, Kurumun faaliyete geçeceği tarihe kadar Bakanlar Kuruluna verilmiştir.

Geçici Madde 4. – Maddeyle halihazırda özel finans kurumu adı altında faaliyet gösteren kurumların 4389 sayılı Kanun hükümlerine uyum sağlamasını teminen iki yıllık geçiş süresi öngörülmekte, ayrıca bu kurumlardan 31.12.2000 tarihine kadar müracaat edenlere ise bankaya dönüşme imkanı tanınmaktadır.

Madde 17. – Kanunun yürürlük maddesidir.

Madde 18. – Kanunun yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No.: 1/584

Karar No.: 74

13.12.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca, 3.12.1999 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte Komisyonumuza havale edilen "Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 8.12.1999 tarihinde yapmış olduğu 24 üncü birleşimde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Recep Önal ile Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; sağlıklı bir malî sistemin temel şartlarından birisi de bankacılık, para ve sermaye piyasalarında istikrarın ve güvenin sağlanmasıdır. Bu çerçevede, ülkemiz bankacılık sektörünün uluslararası standartlara uygunluğunun sağlanması amacıyla 18.6.1999 tarihinde 4389 sayılı Bankalar Kanunu kabul edilmiştir. Bu Kanunla bankaların denetim ve gözetiminden sorumlu, siyasi otoriteden bağımsız karar alma yetkisine ve idari ve malî özerkliğe sahip Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu oluşturulmuştur. Ancak, Bankaların kuruluşuna izin verilmesi ve faaliyet izinlerinin kaldırılması gibi sektörün temelini oluşturan yetkiler Bakanlar Kuruluna bırakılmıştır. Oysa, uluslararası standartlara göre sözkonusu yetkilerin siyasi otoriteden tamamen bağımsız bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir. Ayrıca, bankacılık sistemimizin bankacılığa ilişkin Avrupa Birliği

Direktifine bütünüyle uyumlu hale getirilebilmesi ve konsolide denetim ilkelerine ilişkin daha açık ve kapsamlı düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Tasarının bu ihtiyacı giderilmesi için hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

- Bankalarla ilgili olarak, kuruluşlarından tasfiyelerine kadar her aşamada alınması gereken kararların Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun yetkisine bırakılmasının,

- Kurul üyelerinin atanmasına ilişkin usul ve esaslar ile meslekî faaliyetlerine getirilen sınırlamaların yeniden düzenlenmesinin,

- Banka kredilerine ilişkin usul ve esasların bankaların malî bünyelerinin korunması amacıyla yeniden belirlenmesinin, bu çerçevede kredi tanımının değiştirilerek her türlü ortaklıkların kapsama dahil edilmesinin,

- Bankaların konsolide denetimine ilişkin kuralların uluslararası standartlara uygunluğu sağlayacak şekilde düzenlenmesinin,

- Alınan bütün önlemlere rağmen malî bünyeleri iyileştirilemeyen bankaların Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devrine ilişkin usul ve esasların yeniden belirlenmesinin,

- Sağlam bir hukukî altyapıya kavuşmalarını teminen Özel Finans Kurumlarını Bankalar Kanununa tabi kılan düzenlemeler getirilmesinin,

- Suç ve cezalara ilişkin yeni hükümler getirilmesinin,

- Özel Finans Kurumlarına ilişkin mevzuatın yürürlükten kaldırılmasının, bu kurumların Bankalar Kanununa uyum sağlayabilmeleri için bir geçiş süresi belirlenmesinin,

öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Özel finans kurumlarının 3 milyar dolarlık bir fonu kâr ve zarar ortaklığı şeklinde doğrudan reel ekonomiye aktardıkları, bu nedenle varlıklarını devam ettirmelerinin yerinde olacağı, sözkonusu kurumların faaliyetlerine son verilmesi halinde önemli miktarda kaynağın ekonomiden çekilmiş olacağı,

- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun yapacağı düzenlemelerin ekonomimizi makro düzeyde etkileyeceği, bu nedenle Kurulun ağırlıklı olarak bankacıardan oluşmasının uygulamada olumsuz sonuçlar doğurabileceği, bu konuya ilişkin düzenlemenin yeniden gözden geçirilmesinde yarar bulunduğu,

- Kanuna uyum konusunda; kamu bankalarına tanınan üç yıllık muafiyetin bankacılık sektöründe kamu bankaları lehine haksız rekabete yol açacağı,

- Bankalara da özel finans kurumlarına tanınan yetkilerin tanınmasında yarar bulunduğu,

- Kurul üyelerine, üyelikten ayrıldıktan sonra görevleriyle ilgili alanlarda çalışamayacaklarına ilişkin 3 yıllık çalışma yasağının uzun bir süre olduğu, Kurula nitelikli eleman bulunmasını engelleyebileceği, bu bakımdan sözkonusu sürenin kısaltılmasına ilişkin düzenlemelerin olumlu karşılandığı,

- Kurulun atacağı kararların, Hükümetin genel ekonomi politikaları ile uyumlu olması gerektiği, bu nedenle Kurul ile siyasi otorite arasında dengeli bir ilişkinin kurulmasında yarar bulunduğu,

- Finans sektörünün ekonominin en önemli, aynı zamanda en sorunlu sektörü olduğu bu nedenle bu alanda yapılacak düzenlemelerin olabildiğince tiz çalışmalara dayanması gerektiği,

- Kurul üyelerinin Bakan tarafından önerilip Bakanlar Kurulunca atanmasına ilişkin düzenlemenin Kurulun bağımsızlığını zedeleyeceği, bu bakımdan üyelerin parlamento tarafından seçilmesinin Kurulun etkinliğini artıracacağı,

- Bankaların kanunen gayrimenkul mallarla emtia alım-satımıyla uğraşamayacağı, bu nedende faizsiz bankacılık yapmalarının da doğru olmayacağı,

- Kurulun tarafsızlığının sağlanması için getirilen Kurul üyelerinin kurula seçildikleri zaman ellerinde bulunan bankacılığa ilişkin varlıkları başkalarına devretme zorunluluğu getiren düzenlemenin yeterli olmayacağı,

- Bankalara ait ortaklık paylarının kredi tanımı içine alınmasının finans sektörünü olumsuz yönde etkileyeceği,

- Mali sektörün bankacılık, sermaye piyasası ve sigortacılık olmak üzere üçlü bir temele dayandığı, bu nedenle sağlıklı bir mali yapı için bu üç sektörün de aynı gelişmişlik düzeyinde bulunması gerektiği,

- Özel finans kurumlarının bankalar aleyhine haksız rekabete neden olduğu, bu nedenle bankalarla ilgili sınırlamaların onlar için de getirilmesi gerektiği,

- Geçmişte bankacılık sektörüne duyulan güveni artırmak ve sanayinin gelişmesini sağlamak için bankaların sanayi kuruluşlarına iştiraklerinin teşvik edildiği, sanayi gelişükçe buna duyulan ihtiyacı ortadan kalkacağı,

- Cezalara ilişkin özel hükümler getirilmesinin doğru olmayacağı, Türk Ceza Kanununda yer alan cezaların bankacılık alanında da aynen uygulanması gerektiği,

- Kurulun bankaların kapatılmasına ilişkin yetkilerinin subjektif uygulamalara yer verilmeyecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiği,

şeklindeki görüş ve eleştirileri takiben Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- Tasarı ile sistemde faaliyet gösteren bankaların mali bünyelerinde meydana gelebilecek zarafiyet nedenlerinin belirlenmesi ve buna göre gerekli önlemlerin süratle alınarak uygulanabilmesine ilişkin hükümlerin daha kapsamlı hale getirildiği, alınan önlemlere rağmen mali bünyeleri iyileştirilemeyen bankaların gerektiğinde Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilerek rehabilitasyona tabi tutulmalarına ve yeniden yapılandırılmalarına olanak sağlanarak, bazı bankalarımızda ortaya çıkabilecek sorunların sistemin bütününe sirayet etmesinin bu suretle önlenebileceği,

- Bankaların fon talep edenlerle fon arz edenlerin aracılığıyla yapan ve bu amaçla mevduat top-layan kuruluşlar oldukları, mevduat sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla bankaların denetim ve gözetimine ilişkin hususların belirlenmesi için bu Tasarının hazırlandığı,

- Tasarının amaçlarından birisinin de Avrupa Birliği standartlarına uygunluğun sağlanması olduğu, Bankaların, getirilen düzenlemelere uyum sağlayabilmeleri için beş yıllık bir geçiş süreci tanıdığı,

- Tasarının özel finans kurumlarının hukuki altyapılarının oluşturulmasına yönelik köklü düzenlemeler içermekte olduğu, özel finans kurumlarına ilişkin olarak gerekirse Bankalar Kanunu dışında ayrı bir düzenleme de yapılabileceği,

- Özel finans kurumlarının kapatılması gibi bir amacın sözkonusu olmadığı, sadece sistemin daha sağlıklı işlemlerini sağlamaya yönelik teknik düzenlemelerin yapıldığı,

- Tasarının yasallaşması halinde bankacılık sektörünün sorunlarının giderilmesine ve uluslararası rekabete açılmasında çok önemli bir eksikliğin giderilmiş olacağı,

- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunda görev alacak üyelerin bankacılık konusunda deneyim sahibi kişilerden olmasının Kurulun daha isabetli kararlar almasını sağlayacağı,

- Kurula nitelikli eleman bulunabilmesi için üyelerin görevden ayrılmaları sonrasında ticari görevleri ile ilgili alanlarda çalışamayacaklarına ilişkin sınırlamanın mutlaka kaldırılması gerektiği, Tasarıda buna ilişkin bir düzenlemeye de yer verildiği,

- İştiraklerin kredi kapsamına alınmasının uzun vadede bankaların mali bünyelerinin sağlamlaştırılmasını sağlayacağı, bu nedenle bu düzenlemenin muhafazasında yarar bulunduğu, diğer taraftan iştiraklerin sınırlandırılmasının bankaların ilgili şirketlere kredi vermek yoluyla mali bünyelerinin bozulmasını engelleyeceği,

ifade edilmiştir.

Tümtü üzerindeki görüşmelerden sonra Tasarının daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini teminen bir Alt Komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt Komisyonun 8.12.1999 ve 9.12.1999 tarihlerinde ilgili bakanlık ve kuruluş temsilcilerinin de katılımıyla yapmış olduğu toplantılarda Tasarının maddeleri üzerinde görüş ve eleştiriler geniş bir şekilde dile getirilmiş ve yapılan titiz çalışmalar sonucunda oluşturulan metin bir raporla birlikte Komisyonumuza sunulmuştur.

Bu defa Komisyonumuzun, 10.12.1999 tarihinde, Hükümeti temsilen Orman Bakanı Nami Çağın ve Maliye Bakanı Sümer Oral ile Maliye Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımıyla yapmış olduğu 26 ncı birleşiminde, görüşmelere Alt Komisyon tarafından hazırlanan metnin dikkate alınması suretiyle devam edilmesine karar verilmiştir.

Alt Komisyon Metninin;

- 1 inci maddesi; 4389 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (5) numaralı fıkrasının (a) bendinin, Kurul üyelerinin söz konusu görevlerine atanmaları nedeniyle maliki oldukları payları atanmalarını takip eden 30 gün içinde elden çıkarmalarına ilişkin hükmün anlatıma açıklık kazandırılması amacıyla yeniden düzenlenmesi ve (b) bendinin, Kurul üyeleri ile Kurum personelinin uyacakları meslek ilkelerinin Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenmesini teminen yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 2 ve 3 üncü maddeleri aynen,

- 4 üncü maddesi, madde çerçevesinin Kanunların hazırlanmasında uyulan usul ve esaslara göre yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 5 ve 6 ncı maddeleri aynen,

- 7 nci maddesi ile değiştirilmesi öngörülen Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrasının son cümlesi ile (4) numaralı fıkrasında yer alan "... aynı yöndeki kararıyla..." ibarelerinin "aynı yöndeki oylarıyla" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 8, 9, 10, 11, 12, 13 ve 14 üncü maddeleri aynen,

- 15 inci maddesi, madde çerçevesinin Kanunların hazırlanmasında uyulan usul ve esaslara göre yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 16 ncı maddesi ile değiştirilmesi öngörülen 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40 ncı maddesinin (II/d) bendi; mali bünyesi bozulan bankalara, şartları Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenmek koşuluyla fon çekilişlerini karşılayacak miktarda kredi verilmesini teminen yeniden düzenlenmek suretiyle,

- 17 nci maddesi aynen,
  - Geçici 1 inci maddesi; uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin önlenmesi amacıyla re-daksiyona tabi tutulmak suretiyle,
  - Geçici 2 nci maddesi; maksadın daha açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilebilmesini temin-nen yeniden düzenlenmek suretiyle,
  - Geçici 3 üncü maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 18 ve 19 uncu maddeleri aynen, kabul edilmiştir.
- Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

EK : Alt Komisyon Raporu ve Metni (Komisyonumuzdaki görüşmelere bu metin esas alınmıştır.)

Başkan	Başkanvekili
<i>Metin Şahin</i>	<i>Mehmet Hanifi Tiryaki</i>
Antalya	Gaziantep
Sözcü	Kâtip
<i>Nihat Gökbulut</i>	<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>
Kırıkkale	Bartın
Üye	Üye
<i>Sait Açıba</i>	<i>Abdülkadir Akcan</i>
Afyon	Afyon
(Muhalefet şerhi eklidir)	
Üye	Üye
<i>Gaffar Yakın</i>	<i>Hikmet Uluğbay</i>
Afyon	Ankara
Üye	Üye
<i>Ali Uzunırmak</i>	<i>Zeki Ergezen</i>
Aydın	Bitlis
	(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye
<i>Oğuz Tezmen</i>	<i>Süleyman Coşkun</i>
Bursa	Burdur
Üye	Üye
<i>Hakkı Duran</i>	<i>Mücahit Hımoğlu</i>
Çankırı	Erzurum
Üye	Üye
<i>Aslan Polat</i>	<i>Ali Er</i>
Erzurum	İçel
(İtirazım ektedir)	
Üye	Üye
<i>Aydın Ayaydın</i>	<i>Ali Coşkun</i>
İstanbul	İstanbul
(4 üncü maddeye muhalifim. Şerhim eklidir.)	(İmzada bulunamadı)

Üye
Yılmaz Karakoyunlu
İstanbul
Üye
Masum Türker
İstanbul
Üye
İlhami Yılmaz
Karabük

Üye
Necdet Tekin
Kırklareli
Üye
Süleyman Çelebi
Mardin

Üye
Tarık Cengiz
Samsun

Üye
Lütfi Ceylan
Tokat

Üye
Nesrin Nas
İstanbul
Üye
Hasan Metin
İzmir
Üye
Zeki Ünal
Karaman
(İmzada bulunamadı)
Üye
Ali Gebeş
Konya
Üye
Cevat Ayhan
Sakarya
(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye
Kemal Kabataş
Samsun
(4 üncü maddeye muhalifim. Şerhim eklidir)
Üye
Hasan Özgöbek
Uşak

Üye
Bekir Gündoğan
Tunceli

MUHALEFET ŞERHİ

1. 18.6.1999 tarihinde Bankalarla ilgili bir yasal düzenleme yapılmış olmasına rağmen altı ay bile geçmeden yeni bir düzenlemeye gidilmesi hükümetin ne kadar perakende çalıştığını, yasal düzenlemelerin altyapısı oluşturulmadan düzenlemelere gittiğini ortaya koymaktadır.

Mevcut tasarının ilk sevk edilen şeklinin Komisyonunda tamamına yakın bir değişiklik yapılması kaygı vericidir.

2. 23.6.1999'da yürürlüğe giren 4389 sayılı Bankalar Kanununda bankaların kuruluş ve kapasitesine ait yetki, kurulun teklifi şartıyla Bakanlar Kuruluna verilmiştir. Yeni tasarıda Bakanlar Kurulunun yetkisi kaldırılmakta ve yetki kurula devredilmektedir. Kurul üyeleri 6 yıl süre ile seçilmekte, başkan ve üyeler değiştirilememektedir.

Her hükümet kendi malî ve ekonomik politikasını uygular. Bu kanuna göre hükümet ve kurul arasında uyumsuzluk halinde ekonomik faaliyetler çıkmaza girer. Kurulun seçiminin Meclis İrade-sini yansıtacak şekilde Sayıştay'a benzer bir tarzda olması gerekmektedir.

3. Özel Finans Kurumları için ayrı kriterler getirilmesi gerekliydi. Özel finans kurumlarının

baskı altına alındığı açıktır. Helsinki sürecinde "Ertica Paranoyası" ile bu tür kurumlara baskıların devam ettirilmesi büyük bir talihsizliktir. Bilindiği gibi üç yıldır ÖFK'lara şube açma izni bile verilmemektedir.

Sait Ağa
Afyon

Cevat Ayhan
Sakarya

Aslan Polat
Erzurum

TBMM PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA,

Görtlülmekte olan Kanun Tasarısının 4 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasında, Dolaylı Kredi ve Dolaylı İştirak tanımları ile gayri nakdi kredilerin dikkate alınma oranlarının Kanunda belirlenmesi gerekmektedir. Bu oranların Kanunda belirlenmeyip, kurulun yetkisine bırakılması farklı ve keyfi bir uygulamayı beraberinde getirmeye sebebiyet verecektir.

Ayrıca Anayasa Mahkemesinin 6.7.1993 tarih ve 1993/25 Karar Sayılı Kararında; Anayasanın 38 inci maddesinin ilk fıkrasında "Kimse Kanunda suç olarak belirtilmediği bir fiilden dolayı cezalandırılmaz." denilmektedir. Aynı kararda kanunla suç belirtilmemişse, hiçbir Organ ve Kurul tarafından, yönetmelik, tebliğ ve kararlar suç ihdas edilemez. Hatta Kanun Gücünde Kararname ile suç belirlenmesi Anayasaya aykırıdır.

Yukarıdaki gerekçeler ışığında bu fıkranın Anayasaya aykırı olduğu görüşündeyiz. Bu nedenle muhalifiz.

10.12.1999

Kemal Kabataş
Samsun

Aydın Ayaydın
İstanbul

ALT KOMİSYON RAPORU

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca, 3.12.1999 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte Komisyonumuza havale edilen "Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 8.12.1999 tarihinde yapmış olduğu 24 üncü birleşimde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Recep Önal ile Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımıyla incelenip, görülmüştür.

Tümüt üzerindeki görüşmeleri takiben Tasarının daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini teminen bir Alt Komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt Komisyonun, 8.12.1999 tarihinde ilgili Bakanlık ve kuruluş temsilcilerinin de katılımıyla yapmış olduğu toplantılarda Tasarının maddeleri üzerinde görüş ve eleştiriler geniş bir şekilde dile getirilmiş ve yapılan titiz çalışmalar sonucunda oluşturulan metin ilişikte sunulmuştur.

Başkan
M. Hanifi Tiryaki
Gaziantep

Üye
Ali Coşkun
İstanbul

Üye
Aydın Ayaydın
İstanbul

(4 üncü maddesine muhalifim)

Üye
Masum Türker
İstanbul

Üye
Kemal Kabataş
Samsun
(4 üncü maddesine muhalifim
Sayın Ayaydın'ın muhalefet
şerhine aynen katılıyorum)

TBMM PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU ALT KOMİSYON BAŞKANLIĞINA

"Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı"nın 4 üncü maddesinin 3 fıkrasında, Dolaylı Kredi ve Dolaylı İştirak tanımları ile gayri nakdi kredilerin dikkate alınma oranlarının Kanunda belirlenmesi gerekmektedir. Bu oranların Kanunda belirlenmeyip Kurula bırakılması keyfi bir uygulamayı beraberinde getirecek, farklı gruplara farklı uygulamayı beraberinde getirmeye sebebiyet verecektir. Ayrıca Anayasa Mahkemesinin 1995 tarihinde verdiği bir kararda; Kanunda belirtilmeyen, tarif edilmeyen suçta bir organın ceza vermesi mümkün değildir. İlkesine ters düşmektedir. Anayasaya aykırılık teşkil ettiğinden ötürü bu maddeye muhalifim.

8.12.1999

Aydın Ayaydın
İstanbul

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU
ALT KOMİSYON METNİ
**BANKALAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TASARISI**

MADDE 1.- 18.6.1999 tarih ve 4389 sayılı Bankalar Kanununun 3 üncü maddesinin (3) ve (5) numaralı fıkraları ile (8) numaralı fıkrasının son iki cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"3. Kurumun karar organı, biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruludur. Kurul Başkanı, Kurumun da başkanıdır. Üyelerin hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletme, siyasal bilgiler, kamu yönetimi ve dengi dallarda veya bu dallarla ilgili mühendislik alanlarında en az lisans düzeyinde, mühendislik dalında lisans düzeyinde öğrenim görmüş olanların ise belirtilen alanlarda lisansüstü öğrenim görmüş olmaları gerekir. Üyeler; en az üçü bankacılık olmak üzere maliye-fınans alanında en az 10 yıl deneyim sahibi ve üst düzey yöneticilik yapmış veya yukarıda sayılan öğrenim dallarında en az 10 yıl öğretim üyeliği yapan adaylar arasından ilgili Bakanın önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca atanır. Bakanlar Kurulu, üyelere birini başkan, birini de ikinci başkan olarak görevlendirir."

"5. a) Kurul üyeleri, özel bir kanuna dayanmadıkça resmî veya özel hiçbir görev alamaz, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, ücret karşılığı konferans ve ders veremez, sınav ve benzeri görev alamaz, her türlü ortaklıklarda pay sahibi olamazlar. Kurul üyeleri göreve başlamadan önce maliki oldukları payları üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar sılıri hısımları dışındakilere satmak veya devretmek suretiyle elden çıkarmak zorundadır. Durumlarını bu fıkradaki hükümlere 30 gün içinde uygun hale getirmeyen üyeler, üyelikten çekilmiş sayılır.

b) Kurul üyeleri, görevlerinden ayrılmalarını izleyen iki yıl içinde bu Kanun kapsamına giren kuruluşlarda görev alamazlar. Kurul, üyeler ile Kurum personelinin uyacakları meslek ilkelerini tespit eder."

"Buna ilişkin soruşturmalar, Kurul üyeleri için ilgili Bakanın, Kurum personeli için ise Kurulun izin vermesi kaydıyla genel hükümlere göre yapılır."

MADDE 2.- 4389 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası ile (2) numaralı fıkrasının (b) bendinin (bc) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. Türkiye'de bir bankanın kurulmasına veya yurtdışında kurulmuş bir bankanın Türkiye'de ilk şubesinin açılmasına, Kurulun en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınan kararla izin verilir. İzin için yapılacak başvurulara ve iznin verilmesine ilişkin esas ve usuller Kurumca düzenlenecek yönetmelikle belirlenir. Kuruluşa veya Türkiye'de şube açılmasına ilişkin izinler, izin tarihin-den itibaren bir yıl içinde faaliyete geçilmemesi halinde geçersiz olur."

"bc) Hakkında 14 üncü madde uyarınca işlem yapılmakta olan bir bankada doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazla oranda veya bu oranın altında olsa dahi yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren pay sahibi olmaması."

MADDE 3. - 4389 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinin son cümlesi, (b) bendinin ilk cümlesi ile (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (d) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

"Yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren veya intifa hakkı tanınan hisse senetlerinin devri, yukarıdaki oransal sınırlara bakılmaksızın Kurulun iznine tabidir."

"Sermayenin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazlasına veya bu oranın altında olsa dahi yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı vcren hisse senetlerine sahip olan ortakların kurucularda aranan nitelikleri taşıması şarttır."

"c) Banka sermayesinin % 10 veya daha fazlasına sahip olan tüzel kişilerin sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak (a) bendinde belirtilen oranlar veya esaslar dahilinde el değiştirmesi Kurulun iznine bağlıdır. İzin devralan ortağın kurucularda aranan nitelikleri taşıması şartıyla verilebilir. Bu hüküm tüzel kişi ortağın yönetim ve denetimini belirleyen sermaye paylarının bir başka tüzel kişiye ait olması halinde gerçek kişi ortak ya da ortaklara ulaşılmaya kadar uygulanır."

MADDE 4.- 4389 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası, (2) numaralı fıkrasının (a) bendi ile (3) ve (5) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (6) numaralı fıkrasının (c) ve (f) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (g) ve (h) bentleri madde metninden çıkarılmış, (4), (7) ve (8) numaralı fıkraları yürürlükten kaldırılmış, (9) numaralı fıkrasının (b) bendi ile (12) numaralı fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. Bir bankanın vereceği nakdi krediler ile teminat mektupları, kefaletler, aval, ciro ve kabuller gibi gayrinakdi krediler, satın alacağı tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette vereceği ödünçler, varlıkların vadeli satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdi krediler ve gayrinakdi kredilerin nakde tahvil olan bedelleri, ortaklık payları izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu Kanun uygulamasında kredi sayılır."

"a) Bir banka gerçek veya tüzel bir kişiye doğrudan veya dolaylı olarak özkaynaklarının yüzde yirmibeşinden fazla kredi veremez, aval ve kefaletlerini kabul edemez. Bir adi ortaklık tarafından kullanılmak üzere verilecek krediler, sorumlulukları oranında ortaklara verilmiş kredi sayılır."

"3. Bu Kanun uygulamasında dolaylı pay sahipliği, dolaylı kredi ve dolaylı iştirak tanımları ile kredi sınırlarının hesabında gayrinakdi kredilerin dikkate alınma oranları Kurulca belirlenir."

"5. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü üyesi ülkeler ile Kurulca kabul edilecek diğer ülkelerin merkezî yönetimleri, merkez bankaları ve kredi kurumları ile yapılan işlemler veya bunlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları ve verilen diğer garantiler karşılığı yapılan işlemler Kurulca belirlenen oranlar dahilinde dikkate alınır."

"c) Kurulca belirlenecek esaslar dahilinde bankaların kendi aralarındaki işlemler,"

"f) Bedelsiz edinilen ortaklık payları ile ortaklık paylarının herhangi bir fon çıkışı gerektirmeyen değer artışları"

"(a) bendi hükümleri, yönetim kurulu üyeliklerinde bulunan banka sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazlasına sahip olan gerçek kişi ortaklar ile tüzel kişi ortakların hissedarları hakkında uygulanmaz."

"12. Bankalar, kredileri ile diğer alacaklarından doğmuş veya doğması beklenen, ancak miktarı kesin olarak belli olmayan zararlarını karşılamak amacıyla karşılık ayırmak zorundadırlar. Karşılık ayrılacak kredi ve alacakların nitelikleri ile karşılıklara ilişkin esas ve usuller Kurulca belirlenir. Bu karşılıklardan Bakanlar Kurulunun belirlediği esaslar çerçevesinde teminatsız kalan kredilere tekel eden kısmı, ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir."

MADDE 5.- 4389 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi yürürlükten kaldırmış, izleyen bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

MADDE 6.- 4389 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinin (4) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"4. Bankalar, Türkiye Bankalar Birliğinin görüşü alınarak Kurulca tespit edilecek kapsam ve uygulama esasları çerçevesinde, doğrudan ve dolaylı iştirakleri ile yönetim ve denetimine sahip oldukları ortaklıkları ve/veya ortakları ile bu ortakların doğrudan veya dolaylı olarak sahip veya yönetim ve denetimine hakim oldukları malî ve malî olmayan ortaklıkların hesaplarını konsolide ederek konsolide malî tablolar hazırlamak zorundadır. Bu Kanuna göre yürürlüğe konulan standart oranlar bankalarca Kurul tarafından belirlenecek esas ve ilkeler çerçevesinde konsolide esasa göre hesaplanır ve uygulanır. Kurulca hesapları hazırlanacak konsolide malî tablolar kapsamına alınan gerçek ve tüzel kişiler, kendilerinden bu kapsamda istenen her türlü bilgi ve belgeleri ilgili bankalara ve Kuruma vermekle yükümlüdür."

MADDE 7.- 4389 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin (2), (3), (4) ve (5) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki (6) ve (7) numaralı fıkralar eklenmiştir.

"2. a) Kurum, bir bankanın varlıklarının vade itibarıyla taahhütlerini karşılayamadığını veya bu durumun gerçekleşmek üzere olduğunu veya likiditeye ilişkin düzenlemelere uymadığını tespit ettiği takdirde; bankadan, onaylayacağı bir plan dahilinde bu durumun düzeltilmesini isteyebileceği gibi uygun bir süre vererek;

aa) Uzun vadeli veya duran değerlere yatırım yapılmaması,

ab) İştirakler ve gayrimenkuller gibi duran değerlerin elden çıkarılması

da dahil olmak üzere, likiditenin güçlendirilmesi amacıyla, uygun göreceği her türlü tedbirin alınmasını isteyebilir.

b) Kurum, bir bankanın özkaynaklarının sermaye yeterliliğine ilişkin düzenlemelere göre yetersiz kaldığını ya da bu durumun gerçekleşmek üzere olduğunu tespit ettiği takdirde; bankadan, onaylayacağı bir plan dahilinde, sermaye artırımı veya sermaye benzeri kaynak temin edilmesi suretiyle bu durumun düzeltilmesini isteyebileceği gibi,

ba) Kâr dağıtılmaması, yönetim kurulu üyeleri ile genel müdür ve yardımcılarının huzur hakkı, ikramiye, prim, ayrı ve nakdi sosyal yardım ya da her ne ad altında olursa olsun verilen ek ödemelerin durdurulması,

bb) Zarar doğurduğu tespit edilen faaliyetlerinin sınırlandırılması veya durdurulması,

bc) Verimi düşük veya verimsiz varlıklarının elden çıkarılması

da dahil olmak üzere, özkaynakların güçlendirilmesi amacıyla, uygun göreceği her türlü tedbirin alınmasını isteyebilir."

"3. Kurum, bir bankanın;

a) Bu maddenin (2) numaralı fıkrası kapsamında alınması istenen tedbirleri kısmen ya da tamamen almadığını, bu tedbirlerin kısmen veya tamamen alınmış olmasına rağmen malî bünyesinin güçlendirilmesine imkân bulunmadığını ya da malî bünyesinin bu tedbirler alınsa dahi güçlendirilemeyecek derecede zayıflamış olduğunu,

b) Yükümlülüklerini vadesinde yerine getiremediğini,

c) Bu madde hükümlerinin uygulanmasında Kurulca belirlenecek değerleme esasları çerçevesinde yükümlülüklerinin toplam değerinin varlıklarının toplam değerini aştığını,

d) Faaliyetine devamının mevcuat sahiplerinin hakları ve malî sistemin güven ve istikrarı bakımından tehlike arzettiğini

tespit ettiği takdirde, Kurul, en az beş üyesinin aynı yöndeki kararıyla temettül hariç ortaklık hakları ile bankanın yönetim ve denetimini Fona devretmeye veya bankacılık işlemleri yapma ve/veya mevduat kabul etme iznini kaldırmaya yetkilidir.”

“4. Kurum, bir bankanın yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakların, banka kaynaklarını bankanın emniyetinde çalışmasını tehlikeye düşürecek biçimde doğrudan veya dolaylı olarak kendi lehlerine kullandıklarını veya bankayı bu suretle zarara uğrattıklarını tespit ettiği takdirde Kurul, en az beş üyesinin aynı yöndeki kararıyla bunların temettül hariç ortaklık hakları ile bankanın yönetim ve denetimini Fona devretmeye yetkilidir.”

“5. a) Fon, (3) numaralı fıkra hükümlerine göre temettül hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi kendisine devredilen bankanın devir tarihi itibarıyla düzenlenecek bilançosunu esas almak suretiyle;

aa) Uygun göreceği aktiflerini, teşkilatını ve aksine talebi olmayan personeli ile devir tarihi itibarıyla mevduat toplamları en yüksek beş bankaca uygulanan faiz oranları ortalamasını geçmemek üzere işlemiş faizleriyle birlikte sigortaya tabi tasarruf mevduatını ve pasifte yer alan karşılık kalemlerini, kurulacak bir bankaya ya da mevcut bankalardan istekli olanlara devretmeye ve/veya bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılmasını Kuruldan istemeye,

ab) Sigorta kapsamında bulunan mevduat tutarını aşmamak ve hisselerinin tamamına sahip olmak kaydıyla, sermayesine tekabül eden zararlarını devralmaya

yetkilidir. Devralınan zararlara istinaden yapılacak ödemelerin karşılığını temsil eden hisseler başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Fona intikal eder.

Hakkında bu fıkranın (aa) altbendi hükümleri uygulanan bankanın devredilen aktiflerinin toplamının devredilen pasiflerinin toplamını karşılamaması halinde aradaki fark Fon tarafından ödenir. Bu halde ve hakkında bu fıkranın (aa) altbendi hükümleri uygulanan bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılması durumunda bu Kanunun 16 nci maddesinin 2 ve 3 numaralı fıkraları uygulanmaz. Bu kanunun 16 ve/veya 17 nci maddelerine göre iflas masaları kurulması halinde, Fon ödediği tutar kadar bunlara imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder.

b) Fon, (4) numaralı fıkra hükümlerine göre temettül hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi kendisine devredilen bankanın;

“ba) Anılan fıkrada belirtilen şekilde kullanılan kaynaklarının veya uğradığı zararın, vereceği süre içinde iade veya tazmin edilmesini ve hisselerin Kurulca uygun görülecek gerçek ve tüzel kişilere devredilmesini istemeye.”

bb) Yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakları ile tüzelkişi ortaklarının sermayesinin yüzde onundan fazlasına sahip gerçek kişi hissedarlarından kendilerine, eşlerine ve velayet altındaki çocuklarına ait taşınmaz mal ve iştiraklerini, haczi caiz olan taşınır mal, hak ve alacaklarını ve menkul kıymetlerini ve her türlü kazanç ve gelirleri ve ayrıca bildirimden önceki iki yıl içinde ivazlı veya ivazsız olarak iktisap ettikleri veya devrettikleri taşınmaz mal, haczi caiz taşınır mal, hak, alacak ve menkul kıymetlerini gösterir birer mal beyannamesi vermelerini istemeye,

bc) Yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklarının malvarlıkları üzerine teminat aranmaksızın ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz kararları ile ilgililerin yurtdışına çıkmasına yasaklama dahil, alacaklıların menfaati için zorunlu olan her türlü muhafaza tedbirinin alınmasını ilgili mahkemeden istemeye

yetkilidir.

Bu bent hükümlerine göre istenen mal beyannamesinin en geç yedi gün içinde Fona verilmesi zorunludur. Bu mal beyanının hüküm ve sonuçları hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ilgili hükümleri geçerlidir. Bu bent hükümleri çerçevesinde alınan tedbir ve haciz kararları, karar tarihinden itibaren altı ay içinde dava veya icra veya iflas takibine konu olmazsa kendiliğinden ortadan kalkar. Fonun ilgililer hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun Onbirinci Bap hükümlerine göre açacağı iptal davasında aciz vesikası şartı aranmaz.

"Bu maddenin (4) numaralı fıkrasında belirtilen şekilde kullanılan kaynaklar veya uğranılan zarar verilen süre içinde iade veya tazmin edilmediği takdirde bu zarar veya kullanılan kaynakların miktarına bakılmaksızın bu ortaklara ait hisseler Fona intikal eder. Bu kaynaklar veya uğranılan zararın verilen süre içinde iade veya tazmin edilmesine rağmen uğranılan zararın özkaynakları aştığının tespiti halinde ise bankanın hisselerinin tamamı başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Fona intikal eder.

c) Bu Kanun hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri Fona intikal eden bankaların, alacaklarını dava veya takip yoluyla tahsil etme cihetine gitmeleri halinde 492 sayılı Harçlar Kanununun 2 nci, 23 üncü, 29 uncu maddeleri ve 2548 sayılı Cezaevleri ile Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkumlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesi hükümleri uygulanmayacağı gibi, her türlü ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Fonun ve Fona intikal eden bankaların alacaklarına ilişkin davalarda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun seri muhakeme usulü hükümleri uygulanır."

"6. Fon, (5) numaralı fıkra hükümlerine göre hisseleri kendisine intikal eden bankanın;

a) Gerektiğinde malî ve teknik yardım da sağlamak suretiyle, varlık ve yükümlülüklerini kısmen veya tamamen, mevcut bankalardan istekli olanlara ya da kurulacak bir bankaya devretmeye veya bankayı isteklisi bulunan başka bir bankayla birleştirmeye,"

b) Malî sistemde güven ve istikrarın sürdürülmesini teminen, Kurulca gerekli görülen hallerde sınırlı olmak üzere; malî bünyesinin güçlendirilmesi ve yeniden yapılandırılması için gerektiğinde sermayesini artırmaya, Merkez Bankasının görüşü alınmak suretiyle kanuni karşılık yükümlülüklerini cezaî faizlerini de kaldırmak suretiyle ertelemeye veya düşürmeye, iştirak, gayrimenkul ve diğer aktiflerini satın almaya veya bunları teminat olarak alıp karşılığında avans vermeye ya da mevduat yapmaya, alacaklarını, zararlarını devralmaya, bu şekilde sahip olduğu aktifleri ve hisse senetlerini iskonto veya sair suretlerle üçüncü kişilere satmaya, vadeleri uzatılmak kaydıyla borçlarını garanti etmeye, her türlü alacak ve varlıkların nakde tahvilini kendisi sağlayabileceği gibi, yapacağı anlaşmalar çerçevesinde kamusal sermayeli olanlar da dahil olmak üzere diğer bankalar aracılığıyla Fon nam ve hesabına bunları nakde tahvil ettirmeye,

ve gerekli göreceği her türlü tedbiri almaya ya da banka hakkında (5) numaralı fıkranın (aa) altı bendi hükümlerini uygulamaya yetkilidir. Bu fıkra ve (5) numaralı fıkra hükümlerine göre yapılan devir işlemlerinde alacaklı ve borçluların rızası aranmaz.

Fon bu fıkra ile kendisine verilmiş olan görevleri doğrudan veya Fonun sahip olduğu tüm hak, menfaat ve muafiyetlerden aynı şekilde yararlanan, kuruluşu ve sermaye artırımını 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri ile 23/2/1995 tarih ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 29 uncu maddesi hükümünden muaf ve sermayesinin tamamına sahip olduğu kamu tüzel kişiliğini haiz bir şirket aracılığı ile de gerçekleştirebilir."

"7. Fon bu madde hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri kendisine intikal eden bankada, bankanın tüm varlıkları ile kayıt ve belgelerinin gü-

venliğini sağlamak üzere gerekli her türlü tedbiri almaya ve bu amaçla sınırlı olmak üzere kamu kurumlarının yardım ve desteğinden yararlanmaya yetkilidir. Fon yapacağı anlaşmalar çerçevesinde bu desteği özel kuruluşlardan da sağlayabilir.

Fon tarafından bu maddede yazılı tedbirlerin alınması amacıyla kurulacak bankanın kuruluşunda ve Fonca yapılan devir ve birleşme işlemlerinde bu Kanunun 7 nci maddesi, 6762 sayılı Ticaret Kanunu hükümleri ile devir ve birleşmeye tabi tutulacak bankaların toplam aktiflerinin sektör içindeki paylarının % 20' yi geçmemesi kaydıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 7, 10 ve 11 inci maddeleri uygulanmaz, kuruluşa ilişkin Karar Resmî Gazete' de yayımlanır ve banka Kurumun talebi üzerine Ticaret Siciline tescil edilir. Bu işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan istisna tutulur. Bu madde hükümleri uyarınca kurulan bankaya geçici bir süreyle bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni verilir ve banka verilen izin süresi içinde bu Kanunun 7 ve 8 inci madde hükümleri uygulanmak suretiyle Fon tarafından Kurulca belirlenecek esas ve usuller dahilinde ticinnet kişilere devredilir. Verilen izin süresi içerisinde devir işleminin gerçekleştirilememesi halinde izin süresi Kurul tarafından uzatılabilir. Bankaya geçici bir süreyle verilen bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni devir halinde sürekli hale getirilir. (5) numaralı fıkra hükümlerine göre Fona intikal eden hisseler bu Kanunun 7 ve 8 inci maddesindeki hükümleri uygulanmak suretiyle Fon tarafından Kurulca belirlenecek esas ve usuller dahilinde ticinnet kişilere devredilir.

Bu madde hükümleri uyarınca, bankaların hisselerinin veya temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimlerinin Fona devrine veya bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izinlerinin kaldırılmasına ilişkin Kurul kararları Resmî Gazete' de yayımlanır."

MADDE 8.- 4389 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, (2) numaralı fıkrasının son cümlesi, (5) numaralı fıkrasının (b) bendi ve (6) numaralı fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Fon, 14 üncü madde hükümlerine göre hisseleri ve/veya yönetim ve denetimi kendisine intikal eden bankaların malî bütynelerinin güçlendirilmesi, yeniden yapılandırılması ve ticinnet kişilere devri ve bu Kanun ile kendisine verilen diğer işleri de yapmakla görevli ve yetkilidir."

"Olağanüstü hallerde Fon Hazine Müsteşarlığından izin almak kaydıyla borçlanabileceği gibi ihtiyaç hasıl olduğunda Hazine Müsteşarlığına Fona ikrazen verilmek üzere uzun vadeli özel tertip Devlet İç Borçlanma Senedi ihraç edilebilir. Özel tertip Devlet İç Borçlanma Senetlerinin faiz oranları ve geri ödeme şartları da dahil olmak üzere tabi olacağı usul ve esaslar Hazine Müsteşarlığı ile Kurum tarafından müştereken belirlenir. Fon yaptığı borçlanmalar üzerinde her türlü tasarruf hakkına sahiptir. Malî yıl bütçe kanunlarında yer alan borçlanma ile ilgili hükümler bu senetler için de geçerlidir."

"b) Olağanüstü hallerde, Fon kaynaklarının ihtiyacı karşılamaması durumunda Kurumun talebi üzerine Merkez Bankasınınca Fona avans verilir. Alınan avansın vadesi, tutarı, geri ödeme şekli ve şartları ile uygulanacak faiz oranı ve diğer hususlar Kurumun görüşü alınarak Merkez Bankasınınca belirlenir."

"a) Sigortaya tabi olacak tasarruf mevduatının kapsamı, tutarı, sigorta priminin tarifesi ile tahsil zamanı, şekli ve diğer hususlar Kurulca belirlenir. Mevduat kabul eden bütün bankalar; kabul ettikleri tasarruf mevduatını bu kapsam ve şartlar dahilinde sigorta ettirmek zorundadır."

MADDE 9.- 4389 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin (2) numaralı fıkrası ile 18 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki "Bakanlar Kurulu" ibareleri "Kurul" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 10.- 4389 sayılı Kanununun 17 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının son cümlesi fıkraya metninden çıkarılmış, (2) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki (3) numaralı fıkraya eklenerek izleyen fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“2. Bu madde, 14 üncü maddenin (3), (4) ve (5) numaralı fıkraları gereğince temetti hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi veya hisseleri Fona devrolunan bankaların bu maddenin (1) numaralı fıkrasında sayılan ortakları ile anılan maddenin (4) numaralı fıkrasında belirtilen işlemler ile (3) numaralı fıkrasının uygulanmasına neden olan işlemlerde sorumluluğu bulunan ve bu maddenin (1) numaralı fıkrasında sayılan banka görevlileri hakkında da bankanın iflasi aranmaksızın uygulanır.”

“3. 14 üncü maddenin (5) numaralı fıkrasının (b) bendindeki mal beyannamesine ve muhafaza tedbirlerine ilişkin hükümler bu maddede de kıyasen uygulanır.”

MADDE 11.- 4389 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki (6) numaralı fıkraya eklenmiştir.

“Mevduat kabul etmeyen bankalar bu Kanununun 10 uncu maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı, 11 inci maddesinin (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (12) numaralı fıkraları ile 12 nci maddesi, 14 üncü maddesinin (5), (6) ve (7) numaralı fıkraları, 15(2/c,d ve e bentleri hariç), 16 ve 17 nci maddeleri hükümleri dışındaki diğer madde hükümlerine tabidir. Ancak, Kurum bu Kanununun 14 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrasında belirtilen durumları tespit ettiği takdirde bunların bankacılık işlemleri yapma izni Kurulun en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınmış kararıyla kaldırılır ve bunlar genel hükümlere göre tasfiye edilir.”

“6. Mevduat toplama yetkisi bulunmayan ancak, özel cari hesaplar ve kâr ve zarara katılma hakkı veren hesaplar yoluyla fon toplayan, ekonomik faaliyetleri ekipman veya emtia temini veya kiralınması veya ortak yatırımlar yoluyla finanse eden özel finans kurumları bu Kanununun 10 uncu maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkraları, 12 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası, 14 üncü maddesinin (5), (6) ve (7) numaralı fıkraları, 15, 16, 17 ve 19 uncu maddeleri ile 20 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası hükümleri dışındaki diğer maddelerine tabi olup, Kurum bu Kanun hükümleri çerçevesinde bu kurumlara ilişkin kâr ve zarara katılma hakkı veren hesapların özelliklerini dikkate alarak her türlü düzenleme yapmaya yetkilidir. Ancak, Kurum bu Kanununun 14 üncü maddesinin 3 ve 4 numaralı fıkralarında belirtilen durumları tespit ettiği takdirde, özel finans kurumunun faaliyet izni Kurulun en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınmış kararıyla kaldırılır. Özel finans kurumları açısından emtia veya gayrimenkullerin finansal kiralınması ya da kâr ve zarara katılma ve benzeri yöntemlerle yapılan her türlü finansman faaliyetleri de bu Kanuna göre kredi olarak addolunur. Bu Kanun hükümlerine göre, bu kurumların özel cari hesaplar ve kâr ve zarara katılma hakkı veren hesaplar yoluyla topladıkları fonlar ve diğer taahhütleri de 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40 inci maddesinin (II) numaralı paragrafının (a) bendi hükümlerine tabidir. Bu Kanununun 21 ve 22 nci maddelerinde yer alan ceza hükümleri özel finans kurumları ve görevlileri için de uygulanır.”

MADDE 12.- 4389 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanununun 9 uncu maddesinin (6) numaralı fıkrası hükümlerine aykırı olarak yurtiçinde açılan şube ve temsilcilikler hakkında (1) numaralı fıkranın (c) bendi hükümleri uygulanmakla birlikte, bunlar Kurumun talebi üzerine valiliklerce geçici veya süreli kapatılabilir.”

MADDE 13.- 4389 sayılı Kanununun 22 nci maddesinin 8 numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"8. Bankaların mensupları ve diğer görevlileri, sıfat ve görevleri dolayısıyla öğrendikleri bankalara veya müşterilerine ait sırları bu konuda kanunen açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder. Bu madde hükmüne aykırı davrandığı tespit edilen kişiler için bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan az olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur. Banka ve müşterilerine ait sırları açıklayan üçüncü kişiler hakkında da aynı cezalar uygulanır. Kredilerin takip ve kontrolü için, ana faaliyet konuları para ve sermaye piyasaları ile sigortacılık olan ve bu konularda özel kanunlarına göre alınan izin ve ruhsat ile faaliyet gösteren mali kurumlar ile Kurum tarafından uygun görülecek şirketler arasında müşterileri ile ilgili olarak doğrudan doğruya veya en az on kurum tarafından kurulacak şirketler vasıtasıyla yapılacak bilgi alışverişi bu hükmün dışındadır."

MADDE 14.- 4389 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye (6) numaralı fıkra eklenmiştir.

"3. 22 nci maddenin (3) , (6), (8) ve (9) numaralı fıkralarında yazılı suçlardan dolayı ilgili kuruluşların dava açma hakkı saklıdır."

"6. Milga 3182 sayılı Bankalar Kanununun 64 ve 65 inci maddeleri ile bu Kanunun 14 üncü maddesi uyarınca işlem yapılan bankalarla ilgili olarak, Bakan, Fon veya Kurum tarafından atanan yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeleri aleyhine görevlerinin ifası sebebiyle açılan ve açılacak davalar, Fon aleyhine açılmış sayılır. Bu kişilerin görevlerini kötüye kullandıklarına hükmolunması halinde kendilerine rücu edilir. Bu Kanunda yer alan cezalara ilişkin suçlar için yapılacak kovuşturmalar bu maddede belirtilen usule tâbidir."

MADDE 15.- 4389 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesinin (a) ve (b) bentlerinin ilk cümleleri ve (d) bendinde yer alan "1998" ibaresi "1999" olarak, Geçici 2 nci Maddesinin (j) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (g) bendi ise yürürlükten kaldırılmıştır.

"Kurul Başkan ve üyeleri 31.3.2000 tarihine kadar atanırlar."

"Kurum 31.8.2000 tarihine kadar faaliyete geçer."

"j) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce iflas etmiş olan Bankaların tasfiyesi, tekemmül ettirilen işlemler saklı kalmak kaydıyla, iflas idareleri tarafından bu Kanun hükümlerine göre yürütülür. Bu maddenin uygulanmasında iflas idareleri, bu Kanunun 16 nci maddesinin 4 üncü, 8 inci ve 9 uncu fıkralarında Fon'a verilen yetkileri haizdir ve iflas idarelerinin açacağı dava ve yürütecekleri takiplerde 492 sayılı Harçlar Kanununun 2 nci, 23 üncü, 29 uncu maddeleri ile 2548 sayılı Cezaevleri ile Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesi hükümleri uygulanmayacağı gibi, her türlü ihtiyaf tedbir ve ihtiyaf haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Bu Kanunun yayımı tarihinden önce 25.4.1985 tarihli ve 3182 sayılı Kanunun 23.8.1993 tarihli ve 512 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yürürlükten kaldırılan 64 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasına dayanılarak yapılan işlemler hakkında eski hükümlerin uygulanmasına devam olunur."

MADDE 16.- 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40 inci maddesinin (H/d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"d) Diğer yetkiler ve görevleri:

Bankaca, banka sisteminde belirsizlik ve güvensizlik oluşması ve fon çekişlerinin hızlanması halinde, Kanunun 36 nci maddesinin (b) fıkrası kapsamında, haklarında belirsizlik ve güvensizlik oluşan veya 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesi kapsamında bulunan bankalara, şartları Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Banka tarafından müştereken kararlaştırılmak üzere, fon çekişlerini karşılayacak miktarda kredi verilir.

Bu hüküm gereğince kendisine kredi verilen bankalarla ilgili olarak bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılması halinde, Banka verilen kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere iflas masasına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder.”

MADDE 17.- 16.12.1983 tarih ve 83/7506 sayılı Özel Finans Kurumlarının Kurulması, Faaliyetleri ve Tasfiyelerine İlişkin Esas ve Usullere Dair Bakanlar Kurulu Kararı ile bu Karara istinaden çıkarılmış tüm mevzuat yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1.- 4389 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendindeki oran dolaylı krediler yönünden, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 31.12.2000 tarihine kadar yüzde yetmişbeş, 31.12.2000 tarihinden 31.12.2001 tarihine kadar yüzde yetmiş, 31.12.2001 tarihinden 31.12.2002 tarihine kadar yüzde altmışbeş, 31.12.2002 tarihinden 31.12.2003 tarihine kadar yüzde ellibeş, 31.12.2003 tarihinden 31.12.2004 tarihine kadar yüzde kırkbeş, 31.12.2004 tarihinden 31.12.2005 tarihine kadar yüzde otuzbeş, 31.12.2005 tarihinden 31.12.2006 tarihine kadar yüzde yirmibeş, olarak uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2. - Kurumun faaliyete geçeceği tarihe kadar, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin bu Kanun ile değiştirilen hükümleri çerçevesinde bankalarla ilgili olarak alınacak tedbirler Bakanlar Kurulunca kararlaştırılır. Bu tedbirlere ilişkin Bakanlar Kurulu kararları ilgili Bakan tarafından yürütülür.

GEÇİCİ MADDE 3. - “a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte faaliyet gösteren özel finans kurumları mevcut durumlarını 4389 sayılı Bankalar Kanununun tâbi oldukları maddelerine iki yıl içinde intibak ettirmek zorundadırlar. 4389 sayılı Bankalar Kanununun 7 ve 9 uncu maddeleri hükümlerine bu süre içinde intibak etmeyen özel finans kurumları genel hükümlere göre tasfiye edilir.

b) 4389 sayılı Bankalar Kanunu hükümleri çerçevesinde özel finans kurumlarına ilişkin düzenlemeler yapılınca kadar yürürlükten kaldırılan düzenlemelerin 4389 sayılı Bankalar Kanununa aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.”

MADDE 18.- Bu Kanunun;

a) 7 nci maddesi ile değiştirilen 4389 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin 5 numaralı fıkrasının (a) bendinin (aa) alt bendi Kurumun faaliyete başladığı tarihte,

b) diğer maddeleri yayımı tarihinde,
yürürlüğe girer.

MADDE 19.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN
BANKALAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
İLİŞKİN KANUN TASARISI

MADDE 1. – 18.6.1999 tarih ve 4389 sayılı Bankalar Kanununun 3 üncü maddesinin (3) ve (5) numaralı fıkraları ile (8) numaralı fıkrasının son iki cümlesi tek cümle olarak aşağıdaki şekilde düzenlenmiş, (9) numaralı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“3. Kurumun karar organı, biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruludur. Kurul Başkanı, Kurumun da başkanıdır. Üyelerin hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletme, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler ve dengi dallarda en az lisans düzeyinde, mühendislik dalında lisans düzeyinde öğrenim görmüş olanların ise belirtilen alanlarda lisanüstü öğrenim görmüş olmaları gerekir. Üyeler, en az beşi bankacılık olmak üzere, finans alanında en az 12 yıl deneyim sahibi uzman, denetim elemanı, yönetici veya öğretim üyesi olan adaylar arasından ilgili Bakanın önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca atanır. Bakanlar Kurulu, atanan adaylardan birini başkan, birini de ikinci başkan olarak görevlendirir.”

“5. a) Kurul üyeleri, özel bir kanuna dayanmadıkça resmî veya özel hiçbir görev alamaz, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, ücret karşılığı konferans ve ders veremez, sınav ve benzeri görev alamaz, her türlü ortaklıklarda pay sahibi olamazlar. Kurul üyeleri göreve başlamadan önceki maliki oldukları payları üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar sıhri hısmımları dışındakilere satmak veya devretmek suretiyle elden çıkarmak zorundadır. Durumlarını bu fıkradaki hükümlere uygun hale getirmeyen üyeler, üyelikten çekilmiş sayılır.

b) Kurul üyeleri, Kurul başkanının yazılı iznini almaksızın bu Kanun kapsamındaki kuruluşlar ile istihdamlarına yönelik görüşme yapamayacakları gibi, görüşme yapacakları kuruluşlarla ilgili müzakerelere dair Kurul toplantılarına katılamaz. Bu hüküm uygulamasında, Kurul başkanı için ilgili Bakanın izni aranır. Kurul üyeleri, görevlerinden ayrılmalarını izleyen bir yıl içinde bu Kanun kapsamına giren kuruluşları Kurum nezdinde temsil edemezler. Kurul, üyeler ile Kurum personelinin uyacakları meslek ilkelerini tespit eder.”

“Buna ilişkin soruşturmalar, Kurul üyeleri için ilgili Bakanın, Kurum personeli için ise Kurulun izin vermesi kaydıyla genel hükümlere göre yapılır.”

“Bu Kanun kapsamındaki kuruluşları ilgilendiren hususlarda yetkili kurum ve kuruluşlarca yapılacak düzenlemelerde Kurumun görüşü alınır.”

MADDE 2. – Kanunun 7 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası ile (2) numaralı fıkrasının (b) bendinin (bc) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Türkiye’de bir bankanın kurulmasına veya yurtdışında kurulmuş bir bankanın Türkiye’de ilk şubesinin açılmasına, Kurulun en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınan kararına istinaden izin verilir. İzin için yapılacak başvurulara ve iznin verilmesine ilişkin esas ve usuller Kurulca belirlenir. Kuruluşa veya Türkiye’de şube açılmasına ilişkin izinler, izin tarihinden itibaren bir yıl içinde faaliyete geçilmemesi halinde geçersiz olur.”

“(bc) Hakkında 14 üncü madde uyarınca işlem yapılmakta olan bir bankada doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazla bir oranda veya bu oranın altında olsa dahi yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren pay sahibi olmaması,”

MADDE 3. – Kanunun 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinin son cümlesi, (b) bendinin ilk cümlesi ile (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (d) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“Yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren veya intifa hakkı tanınan hisse senetlerinin devri, yukarıdaki oransal sınırlara bakılmaksızın Kurulun iznine tabidir.”

“Sermayenin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazlasına veya bu oranın altında olsa dahi yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren hisse senetlerine sahip olan ortakların kurucularda aranan nitelikleri taşıması şarttır.”

“c) Banka sermayesinin % 10 veya daha fazlasına sahip olan tüzel kişilerin sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak (a) bendinde belirtilen oranlar veya esaslar dahilinde el değiştirmesi Kurulun iznine bağlıdır. İzin devralan ortağın kurucularda aranan nitelikleri taşıması şartıyla verilebilir. Bu hüküm tüzel kişi ortağın yönetim ve denetimini belirleyen sermaye paylarının bir başka tüzel kişiye ait olması halinde gerçek kişi ya da ortaklara ulaşıncaya kadar uygulanır.”

MADDE 4. – Kanunun 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası, (2) numaralı fıkrasının (a) bendi ile (3) ve (5) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (6) numaralı fıkrasının (c) ve (e) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (f), (g) ve (h) bentleri madde metninden çıkarılmış, (4), (7) ve (8) numaralı fıkraları yürürlükten kaldırılmış, (9) numaralı fıkrasının ikinci cümlesi ile (12) numaralı fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Bir bankanın vereceği nakdi krediler ile teminat mektupları, kefaletler, aval, ciro ve kabuller gibi gayrinakdi krediler, satın alacağı tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette vereceği ödüncüler, varlıkların vadeli satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdi krediler ve gayrinakdi kredilerin nakde tahvil olan bedelleri, her türlü ortaklık payları izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu Kanun uygulamasında kredi sayılır.”

“a) Bir banka gerçek veya tüzel bir kişiye doğrudan veya dolaylı olarak özkaynaklarının yüzde yirmibeşinden fazla kredi veremez, aval ve kefaletlerini kabul edemez. Bir adi ortaklık tarafından kullanılmak üzere verilecek krediler, sorumlulukları oranında ortaklara verilmiş kredi sayılır.”

“3. Bu Kanun uygulamasında dolaylı pay sahipliği, dolaylı kredi ve dolaylı iştirak tanımları ile gayrinakdi kredilerin dikkate alınma oranları Kurulca belirlenir.”

“5. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü üyesi ülkeler ile Kurulca kabul edilecek diğer ülkelerin merkezî yönetimleri, merkez bankaları ve kredi kurumları ile yapılan işlemler veya bunlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları ve verilen diğer garantiler karşılığı yapılan işlemler Kurulca belirlenen oranlar dahilinde dikkate alınır.”

“c) Kurulca belirlenecek esaslar dahilinde bankaların kendi aralarındaki işlemler,”

“e) Kredi limitlerinin hesabında aynı kişiye yeni kredi tahsisi halinde daha önce yabancı para cinsinden verilen kredilerin müteakiben tahsis edilen kredinin kuflandırıldığı tarihteki cari kurdan dikkate alınması ve herhalde Kurulca belirlenecek süreler içerisinde kur artışlarından veya vadesi geçmiş kredilere tahakkuk ettirilen faiz ve diğer unsurlardan doğan limit aşımaları giderilmek kaydıyla, kredilerde kur değişikliklerinin doğurduğu artışlar ile vadesi geçmiş kredilere tahakkuk ettirilen faiz ve diğer unsurlar”

“(a) bendi hükümleri, yönetim kurulu üyeliklerinde bulunan banka sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazlasına sahip olan gerçek kişi ortaklar ile tüzel kişi ortakların hissedarları hakkında uygulanmaz.”

“12. Bankalar, kredileri ile diğer alacaklarından doğmuş veya doğması beklenen, ancak miktarı kesin olarak belli olmayan zararlarını karşılamak amacıyla karşılık ayırmak zorundadırlar. Karşılık ayrılmamak üzere ve alacakların nitelikleri ile karşılıklara ilişkin esas ve usuller Kurulca belirlenir. Bu karşılıklardan Bakanlar Kurulunun belirlediği esaslar çerçevesinde teminatsız kalan kredilere te-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

kabül eden kısmı, ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.”

MADDE 5. — Kanunun 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi yürürlükten kaldırılmış, izleyen bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

MADDE 6. — Kanunun 13 üncü maddesinin (4) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. Bankalar, Kurulca tespit edilecek kapsam ve esaslar çerçevesinde, doğrudan ve dolaylı iştirakleri ile yönetim ve denetimine sahip oldukları ortaklıkları ve/veya ortakları ile bu ortakların doğrudan veya dolaylı olarak sahip veya yönetim ve denetimine hakim oldukları malî ve malî olmayan ortaklıkların hesaplarını konsolide ederek konsolide malî tablolar hazırlamak zorundadır. Bu Kanunun 2 nci maddesinde tanımlanan özkaynak, 11 inci maddesinde yer alan kredi sınırları ve 13 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendine göre yürürlüğe konulan standart oranlar bu bankalarca ayrıca konsolide esasa göre de hesaplanmak ve uygulanmak zorundadır. Kurulca hesapları hazırlanacak konsolide malî tablolar kapsamına alınan gerçek ve tüzel kişiler, kendilerinden bu kapsamda istenen her türlü bilgi ve belgeleri ilgili bankalara ve Kuruma vermekle yükümlüdür.”

MADDE 7. — Kanunun 14 üncü maddesinin (2), (3), (4), ve (5) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki (6) ve (7) numaralı fıkralar eklenmiştir.

“2. a) Kurum, bir bankanın varlıklarının vade itibarıyla taahhütlerini karşılayamadığını veya bu durumun gerçekleşmek üzere olduğunu veya likiditeye ilişkin düzenlemelere uymadığını tespit ettiği takdirde; bankadan, onaylayacağı bir plan dahilinde bu durumun düzeltilmesini isteyebileceği gibi uygun bir süre vererek;

aa) Uzun vadeli veya duran değerlere yatırım yapılmaması,

ab) İştirakler ve gayrimenkuller gibi duran değerlerin elden çıkarılması,

da dahil olmak üzere, likiditenin güçlendirilmesi amacıyla, uygun göreceği her türlü tedbirin alınmasını isteyebilir.

b) Kurum, bir bankanın özkaynaklarının sermaye yeterliliğine ilişkin düzenlemelere göre yetersiz kaldığını ya da bu durumun gerçekleşmek üzere olduğunu tespit ettiği takdirde; bankadan, onaylayacağı bir plan dahilinde, sermaye artırımı veya sermaye benzeri kaynak temin edilmesi suretiyle bu durumun düzeltilmesini isteyebileceği gibi,

ba) Kâr dağıtılmaması, yönetim kurulu üyeleri ile genel müdür ve yardımcılara huzur hakkı, ikramiye, prim, aynı ve nakdi sosyal yardım ya da her ne ad altında olursa olsun verilen ek ödemelerin durdurulması,

bb) Zarar doğurduğu tespit edilen faaliyetlerinin sınırlandırılması veya durdurulması,

bc) Zarar doğurduğu tespit edilen varlıklarının elden çıkarılması,

da dahil olmak üzere, özkaynakların güçlendirilmesi amacıyla, uygun göreceği her türlü tedbirin alınmasını isteyebilir.”

“3. Kurum, bir bankanın;

a) Bu maddenin (2) numaralı fıkrası kapsamında alınması istenen tedbirleri kısmen ya da tamamen almadığı, bu tedbirlerin kısmen veya tamamen alınmış olmasına rağmen malî bünyesinin güçlendirilmesine imkân bulunmadığını ya da malî bünyesinin bu tedbirler alınsa dahi güçlendirilemeyecek derecede zayıflamış olduğunu,

b) Yükümlülüklerini vadesinde yerine getiremediğini,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

c) Bu madde hükümlerinin uygulanmasında Kurulca belirtenecek değerleme esasları çerçevesinde yükümlülüklerinin toplam değerinin varlıklarının toplam değerini aştığını,

d) Faaliyetine devamının mevduat sahiplerinin hakları ve mali sistemin güven ve istikrarı bakımından tehlike arzettiğini

tespit ettiği takdirde, Kurul, en az beş üyesinin aynı yöndeki kararıyla temettü hariç ortaklık hakları ile bankanın yönetim ve denetimini Fona devretmeye veya bankacılık işlemleri yapma ve/veya mevduat kabul etme iznini kaldırmaya yetkilidir.”

“4. Kurum, bir bankanın yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakların, banka kaynaklarını bankanın emin şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek biçimde doğrudan veya dolaylı olarak kendi lehlerine kullandıklarını veya banka-yı bu suretle zarara uğrattıklarını tespit ettiği takdirde Kurul, en az beş üyesinin aynı yöndeki kararıyla bunların temettü hariç ortaklık hakları ile bankanın yönetim ve denetimini Fona devretmeye yetkilidir.”

“5. a) Fon, (3) numaralı fıkra hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi kendisine devredilen bankanın;

aa) Uygun göreceği aktiflerini, teşkilâtını ve aksine talebi olmayan personeli ile devir tarihi itibariyle mevduat toplamları en yüksek beş bankaca uygulanan faiz oranları ortalamasını geçmemek üzere işlemiş faizleriyle birlikte sigortaya tabi tasarruf mevduatını ve pasifte yer alan karşılık kalemlerini, kuracağı bir bankaya ya da mevcut bankalardan istekli olanlara devretmeye ve/veya bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılmasını Kuruldan istemeye,

ab) Devir tarihi itibariyle düzenlenecek bilanço-yu esas almak suretiyle sigorta kapsamında bulunan mevduat tutarını aşmamak ve hisselerinin tamamına sahip olmak kaydıyla, sermayesine teka-bül eden zararlarını devralmaya

yetkilidir. Devralınan zararlara istinaden yapılacak ödemelerin karşılığını temsil eden hisseler başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Fona intikal eder.

Hakkında bu fıkranın (aa) altbendi hükümleri uygulanan bankanın devredilen aktiflerinin toplamının devredilen pasiflerinin toplamını karşılamaması halinde aradaki fark Fon tarafından ödenir ve Fon ödediği tutar kadar iflas masasına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder.

b) Fon, (4) numaralı fıkra hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi kendisine devredilen bankanın;

ba) Anılan fıkrada belirtilen şekilde kullanılan kaynaklarının veya uğranılan zararın, vereceği sîre içinde iade veya tazmin edilmesini veya uygun göreceği biçimde teminatlandırılmasını ve hisselerin Kurulca uygun görülecek kişilere devredilmesini istemeye,

bb) Yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakları ile tüzel kişi ortaklarının sermayesinin yüzde onundan fazlasına sahip gerçek kişi hissedarlarından kendilerine, eşlerine ve velayet altındaki çocuklarına ait taşınmaz mal ve iştiraklerini, haczi caiz olan taşınır mal, hak ve alacaklarını ve menkul kıymetlerini ve her türlü kazanç ve gelirleri ve ayrıca bildirimden önceki iki yıl içinde ivazlı veya ivazsız olarak iktisap ettikleri veya devrettikleri taşınmaz mal, haczi caiz taşınır mal, hak, alacak ve menkul kıymetlerini gösterir birer mal beyannamesi vermelerini istemeye,

bc) Yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklarının malvarlıkları üzerine teminat aranmaksızın ihtiyatı tedbir, ihtiyatı haciz kararları ile ilgililerin yurt dışına çıkmasına yasaklama dahil, alacaklıların menfaati için zorunlu olan her türlü muhafaza tedbirinin alınmasını ilgili mahkemeden istemeye

yetkilidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Bu bent hükümlerine göre istenen mal beyannamesinin en geç yedi gün içinde Fona verilmesi zorunludur. Bu mal beyanının hüküm ve sonuçları hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ilgili hükümleri geçerlidir. Bu bent hükümleri çerçevesinde alınan tedbir ve haciz kararları, karar tarihinden itibaren altı ay içinde dava veya icra veya iflas takibine konu olmazsa kendiliğinden ortadan kalkar. Fonun ilgililer hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun Onbirinci Bap hükümlerine göre açacağı iptal davasında aciz vesikası şartı aranmaz.

Bu maddenin (4) numaralı fıkrasında belirtilen şekilde kullanılan kaynaklar veya uğranılan zarar verilen süre içinde iade veya tazmin edilmediği veya Fon tarafından uygun görülecek biçimde teminatlandırılmadığı takdirde bu ortaklara ait hisseler, uğranılan zararın özkaynakları aşmasının tespiti halinde ise bankanın hisselerinin tamamı başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Fona intikal eder.

c) Bu Kanun hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri Fona intikal eden bankaların, alacaklarını dava veya takip yoluyla tahsil etme cihetine gitmeleri halinde 492 sayılı Harçlar Kanununun 2 nci maddesi hükümleri uygulanmayacağı gibi, her türlü ihtiyatı tedbir ve ihtiyatı haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Fonun ve Fona intikal eden bankaların alacaklarına ilişkin davalarda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun seri muhakeme usulü hükümleri uygulanır.”

“6. Fon, (5) numaralı fıkra hükümlerine göre hisseleri kendisine intikal eden bankanın;

a) Varlık ve yükümlülüklerini kısmen veya tamamen, mevcut ya da kuracağı bir bankaya devretmeye veya bankayı başka bir bankayla birleştirmeye,

b) Malî sistemde güven ve istikrarın sürdürülmesini teminen, Kurulca gerekli görülen hallerle sınırlı olmak üzere; malî bünyesinin güçlendirilmesi ve yeniden yapılandırılması için gerektiğinde sermayesini artırmaya, kanunî karşılık yükümlülüklerini cezaî faizlerini de kaldırmak suretiyle ertelemeye veya düşürmeye, iştirak, gayrimenkul ve diğer aktiflerini satın almaya veya bunları teminat olarak alıp karşılığında avans vermeye ya da mevduat yapmaya, alacaklarını, zararlarını devralmaya, bu şekilde sahip olduğu aktifleri ve hisse senetlerini iskonto veya sair suretlerle üçüncü kişilere satmaya, vadeleri uzatılmak kaydıyla borçlarını garanti etmeye, her türlü alacak ve varlıkların Fon nam ve hesabına nakde tahvilini sağlamak amacıyla kamusal sermayeli bankalar da dahil olmak üzere bankalara görev vermeye,

ve gerekli göreceği her türlü tedbiri almaya ya da banka hakkında (5) numaralı fıkranın (aa) alt bendi hükümlerini uygulamaya yetkilidir. Bu fıkra ve (5) numaralı fıkra hükümlerine göre yapılan devir işlemlerinde alacaklı ve borçluların rızası aranmaz.

Fon bu fıkra ile kendisine verilmiş olan görevleri doğrudan veya Fonun sahip olduğu tüm hak, menfaat ve muafiyetlerden aynı şekilde yararlanan, kuruluşu ve sermaye artırımını 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri ile 23.2.1995 tarih ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 29 uncu maddesi hükümünden muaf ve sermayesinin tamamına sahip olduğu kamu tüzelkişiliğini haiz bir şirket aracılığı ile de gerçekleştirebilir.”

“7. Fon bu madde hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri kendisine intikal eden bankada, bankanın tüm varlıkları ile kayıt ve belgelerinin güvenliğini sağlamak üzere gerekli her türlü tedbiri alır.

Fon tarafından bu maddede yazılı tedbirlerin alınması amacıyla kurulacak bankanın kuruluşunda ve Fonca yapılan devir ve birleşme işlemlerinde bu Kanunun 7 nci maddesi ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 7, 10 ve 11 inci maddeleri ve 6762 sayılı Türk Ticaret Ka-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

nunu hükümleri uygulanmaz, kuruluşu ilişkin karar Resmî Gazetede yayımlanır ve banka Kurumun talebi üzerine Ticaret Siciline tescil edilir. Bu işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan istisna tutulur. Bu madde hükümleri uyarınca kurulan bankaya geçici bir süreyle bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni verilir ve banka verilen izin süresi içinde bu Kanunun 7 ve 8 inci maddede hükümleri uygulanmak suretiyle Fon tarafından Kurulca belirlenecek esas ve usuller dahilinde üçüncü kişilere devredilir. Verilen izin süresi içerisinde devir işleminin gerçekleştirilememesi halinde izin süresi Kurul tarafından uzatılabilir. Bankaya geçici bir süreyle verilen bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni devir halinde sürekli hale getirilir. (5) numaralı fıkra hükümlerine göre Fona intikal eden hisseler bu Kanunun 7 ve 8 inci maddesindeki hükümleri uygulanmak suretiyle Fon tarafından Kurulca belirlenecek esas ve usuller dahilinde üçüncü kişilere devredilir.

Bu madde hükümleri uyarınca, bankaların hisselerinin veya temettü haric ortaklık hakları ile yönetim ve denetimlerinin Fona devrine veya bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izinlerinin kaldırılmasına ilişkin Kurul kararları Resmî Gazetede yayımlanır.”

MADDE 8. – Kanunun 15 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, (2) numaralı fıkrasının son cümlesi, (5) numaralı fıkrasının (b) bendi ve (6) numaralı fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Fon, 14 üncü madde hükümlerine göre hisseleri ve/veya yönetim ve denetimi kendisine intikal eden bankaların malî bünyelerinin güçlendirilmesi, yeniden yapılandırılması ve üçüncü kişilere devri ve bu Kanun ile kendisine verilen diğer işleri de yapmakla görevli ve yetkilidir.”

“Fon olağanüstü hallerde Hazine Müsteşarlığından izin almak kaydıyla borçlanabileceği gibi ihtiyaç hâsıl olduğunda Hazine Müsteşarlığından, çıkarılacak uzun vadeli Devlet İç Borçlanma Senetlerini ödünç alabilir. Devlet İç Borçlanma Senetlerinin faiz oranları ve geri ödeme şartları da dahil olmak üzere tâbi olacağı usul ve esaslar Hazine Müsteşarlığı ile Kurum tarafından müştereken belirlenir. Fon yaptığı borçlanmalar ve aldığı ödüncüler üzerinde her türlü tasarruf hakkına sahiptir.”

“b) Olağanüstü şartlar halinde, Kurumun talebi üzerine Merkez Bankasınca Fona avans verilir. Alınan avansın vadesi, tutarı, geri ödeme şekil ve şartları ile uygulanacak faiz oranı ve diğer hususlar Kurumun görüşü alınarak Merkez Bankasınca belirlenir.”

“a) Sigortaya tâbi olacak tasarruf mevduatının kapsamı, tutarı, sigorta priminin tarifesi ile tahsil zamanı, şekli ve diğer hususlar Kurulca belirlenir. Mevduat kabul eden bütün bankalar, kabul ettikleri tasarruf mevduatını bu kapsam ve şartlar dahilinde sigorta ettirmek zorundadır.”

MADDE 9. – Kanunun 16 ncı maddesinin (2) numaralı fıkrası ile 18 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki “Bakanlar Kurulu” ibareleri “Kurul” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 10. – Kanunun 17 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının son cümlesi fıkra metninden çıkarılmış, (2) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki (3) numaralı fıkra eklenerek izleyen fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“2. Bu madde, 14 üncü maddenin (3), (4) ve (5) numaralı fıkraları gereğince temettü haric ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi veya hisseleri Fona devrelen bankaların bu maddenin (1) numaralı fıkrasında sayılan ortakları ile anılan maddenin (4) numaralı fıkrasında belirtilen işlemler ile (3) numaralı fıkrasının uygulanmasına neden olan işlemlerde sorumluluğu bulunan ve bu maddenin (1) numaralı fıkrasında sayılan banka görevlileri hakkında da bankanın iflası aranmaksızın uygulanır.”

“3. 14 üncü maddenin (5) numaralı fıkrasının (b) bendindeki mal beyannamesine ve muhafaza tedbirlerine ilişkin hükümler bu maddede de kıyasen uygulanır.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 11. — Kanunun 20 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki (6) numaralı fıkra eklenmiştir.

“Mevduat kabul etmeyen bankalar bu Kanunun 10 uncu maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı, 11 inci maddesinin (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (12) numaralı fıkraları ile 12 nci maddesi, 14 üncü maddesinin (4), (5), (6) ve (7) numaralı fıkraları, 15 (2/c, d ve e bentleri hariç), 16 ve 17 nci maddeleri hükümlerine tâbi değildir.”

“6. Özel finans kurumu adı altında kurulan, özel cari hesaplar ve kâr ve zarara katılma hakkı veren hesaplar yoluyla fon toplayan, ekonomik faaliyetleri ekipman veya emtia temini veya kiralanması veya ortak yatırımlar yoluyla finanse eden kuruluşlar bu Kanunun 10 uncu maddesinin (1), (2) ve (3) numaralı fıkraları, 12 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası, 14 üncü maddesinin (4), (5), (6) ve (7) numaralı fıkraları, 15, 16, 17 ve 19 uncu maddeleri ile 20 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası hükümlerine tâbi değildir, 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40 nci maddesinin (II) numaralı paragrafının (a) bendi bu kurumlar için de uygulanır. Bu fıkra uygulamasında 21 ve 22 nci maddelerinde yer alan ceza hükümleri de dahil olmak üzere bu Kanunda geçen banka ibaresi özel finans kurumlarını da kapsar. Özel finans kurumları açısından emtia veya gayrimenkullerin finansal kiralanması ya da kâr ve zarara katılma ve benzeri yöntemlerle yapılan her türlü finansman faaliyetleri de bu Kanuna göre kredi olarak addolunur.”

MADDE 12. — Kanunun 21 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun 9 uncu maddesinin (6) numaralı fıkrası hükümlerine aykırı olarak yurtiçinde açılan şube ve temsilcilikler hakkında (1) numaralı fıkranın (c) bendi hükümleri uygulanmakla birlikte, bunlar Kurumun talebi üzerine valiliklerce geçici veya sürekli kapatılabilir.”

MADDE 13. — Kanunun 22 nci maddesinin 3 numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 10 numaralı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“3. a) Banka yönetim kurulu başkan veya üyeleri veya diğer mensupları görevleri dolayısıyla kendilerine tevdi olunan veya muhafazaları, denetim veya sorumlulukları altında bulunan bankaya ait para veya sair varlıkları zimmetlerine geçirirlerse altı yıldan oniki yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılacakları gibi bankanın uğradığı zararı tazmine mahkûm edilirler. Bu fıkrada gösterilen suç, bankayı aldatacak ve fiilin açığa çıkmamasını sağlayacak her türlü hileli faaliyette bulunmak suretiyle işlenmişse faile oniki yıldan aşağı olmamak üzere ağır hapis ve meydana gelen zararın üç katı kadar ağır para cezası verilir.

b) Banka yönetim kurulu başkan veya üyeleri veya diğer mensupları, başkasına ait olup da idare, iade veya muayyen bir suretle istimal etmek üzere temsil ettikleri veya mensubu oldukları bankaya tevdi veya her ne namla olursa olsun teslim olunan bir şeyi başkasının menfaatine olarak satar veya rehnedir veya sarf ve istihlak eder, yahut ketim veya inkâr eyler veyahut tahvil veya tağyir ederse üç yıldan altı yıla kadar ağır hapis ve sağladıkları menfaatin bir katı tutarında ağır para cezasıyla cezalandırılır. Şu kadar ki, bu kişiler sözkonusu fiiller dolayısıyla kendilerine bir menfaat sağlamışlarsa sekiz yıldan az olmamak üzere ağır hapis ve sağladıkları menfaatin üç katı tutarında ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

c) Banka yönetim kurulu başkan veya üyeleri veya diğer mensupları, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 503 veya 504 üncü maddelerinde belirtilen fiilleri, temsil ettikleri veya mensubu oldukları banka aleyhine işlemeleri halinde on yıldan az olmamak üzere ağır hapis ve sağladıkları menfaatin üç katı tutarında ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

d) Banka sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazlasına veya oranı ne olursa olsun banka yönetim veya denetim kurullarına üye önerme imtiyazını haiz hisse senetlerine sahip olan ortakların, kendileri veya başkaları lehine menfaat temini amacıyla bu maddenin (a), (b) veya (c) bentleri veya 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 503 veya 504 üncü maddelerinde belirtilen fiilleri ortak oldukları banka aleyhine işlemeleri veya bu fiillerin işlenmesini azm ettirmeleri halinde bunlara oniki yıldan az olmamak üzere ağır hapis ve sağlanan menfaatin üç katı tutarında ağır para cezasına hükmolunur. Bu fiilleri icra edenin şahsî menfaatinin olması halinde dahi, azm ettirenlere 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 64 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki ceza indirimi uygulanmaz.

e) Bu fıkrada yer alan suçlarda, zararın veya sağlanan menfaatin kovuşturma yapılmadan önce tamamıyla ödenmiş olması halinde cezaların yarısı, ödeme hükümden önce gerçekleştirilmiş ise üçte bir oranında indirilir. Ayrıca, meydana gelen zararın veya sağlanan menfaatin ödenmemesi halinde mahkemeye re'sen ödetirilmesine hükmolunur."

"Bu Kanun uyarınca hükmolunan cezalar tecil edilmez, hürriyeti bağlayıcı cezalar 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde yazılı para cezasına ve tedbirlere çevrilemez, failleri hakkında Türk Ceza Kanununun 119 üncü maddesi hükmü uygulanmaz."

MADDE 14. - Kanunun 24 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"3) 22 nci maddenin (3), (6), (8) ve (9) numaralı fıkralarında yazılı suçlardan dolayı ilgili kuruluşların dava açma hakkı saklıdır."

MADDE 15. - Kanunun geçici 1 inci maddesinin (a) bendinin ilk cümlesi ile (b) bendinin ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, geçici 2 nci maddesinin (g) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

"Kurul Başkan ve üyeleri 31.3.2000 tarihine kadar atanırlar"

"Kurum 31.8.2000 tarihine kadar faaliyete geçer."

MADDE 16. - a) 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40 inci maddesinin (II/d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"d) Diğer yetkiler ve görevleri :

Bankaca, banka sisteminde belirsizlik ve güvensizlik oluşması ve fon çekilişlerinin hızlanması halinde, Kanunun 36 nci maddesinin (b) fıkrası kapsamında, haklarında belirsizlik ve güvensizlik oluşan veya 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesi kapsamında bulunan bankalara, şartları Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile banka tarafından müştereken kararlaştırılmak üzere, fon çekilişlerini karşılayacak miktarda kredi verilir.

Bu hüküm gereğince kendisine kredi verilen bankalarla ilgili olarak bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılması halinde, banka verilen kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere iflas masasına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder."

b) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 16.12.1983 tarih ve 83/7506 sayılı Özel Finans Kurumlarının Kurulması, Faaliyetleri ve Tasfiyelerine İlişkin Esas ve Usullere Dair Bakanlar Kurulu Kararı ile bu karara istinaden çıkarılmış tüm mevzuat yürürlükten kalkar.

GEÇİCİ MADDE 1. - Sermayesinin yarısından fazlası veya yönetim ve denetimi genel ve katma bütçeli dairelere, kamu iktisadî teşebbüslerine veya yerel yönetimlere ait olan bankaların şube açmalarında 3 yıl süreyle bu Kanun hükümleri uygulanmaz. Bu bankaların şube açmalarına kuruluca belirlenecek esas ve usuller çerçevesinde izin verilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 2. — 4389 Sayılı Kanunun 11 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendindeki oran dolaylı krediler yönünden, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 30.6.2000 tarihine kadar yüzde yetmişbeş, 1.7.2000 tarihinden 31.12.2000 tarihine kadar yüzde yetmiş, 1.1.2001 tarihinden 30.6.2001 tarihine kadar yüzde altmışbeş, 1.7.2001 tarihinden 31.12.2001 tarihine kadar yüzde altmış, 1.1.2002 tarihinden 30.6.2002 tarihine kadar yüzde ellibeş, 1.7.2002 tarihinden 31.12.2002 tarihine kadar yüzde elli, 1.1.2003 tarihinden 30.6.2003 tarihine kadar yüzde kırkbeş, 1.7.2003 tarihinden 31.12.2003 tarihine kadar yüzde kırk, 1.1.2004 tarihinden 30.6.2004 tarihine kadar yüzde otuzbeş, 1.7.2004 tarihinden 31.12.2004 tarihine kadar yüzde otuz olarak uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — Kurunun faaliyete geçeceği tarihe kadar, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin bu Kanun ile değiştirilen hükümleri çerçevesinde bankalarla ilgili olarak alınacak tedbirler Bakanlar Kurulunca kararlaştırılır. Bu tedbirlere ilişkin Bakanlar Kurulu kararları ilgili bakan tarafından yürütülür.

GEÇİCİ MADDE 4. — a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Bakanlar Kurulunca çıkarılan 16.12.1983 tarih ve 83/7506 sayılı Kararname ve bu Kararnameye istinaden çıkarılan yönetmelik ve tebliğ hükümlerine göre özel finans kurumu adı altında faaliyet gösteren kuruluşlar 4389 sayılı Bankalar Kanununun tabi oldukları hükümlerine 2 yıl içinde uyum sağlarlar. Bu hükümlere uyum sağlayamayan özel finans kurumları genel hükümlere göre tasfiye edilir.

b) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Bakanlar Kurulunca çıkarılan 16.12.1983 tarih ve 83/7506 sayılı Kararname ve Kararnameye istinaden çıkarılan yönetmelik ve tebliğ hükümlerine göre özel finans kurumu adı altında faaliyet gösteren kuruluşlara 31.12.2000 tarihine kadar 4389 sayılı Bankalar Kanunu hükümlerine intibak ettikleri takdirde Bakanlar Kurulunca bankaya dönüştürerek mevduat kabul ve bankacılık işlemleri yapma izni verilir.

c) 4389 sayılı Bankalar Kanununa göre özel finans kurumlarına ilişkin olarak yapılacak düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar, yürürlükten kaldırılan düzenlemelerin 4389 sayılı Bankalar Kanununa aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(Hükümetin Teklif Ettüğü Metin)

MADDE 17. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 18. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bülent Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	En. ve Tab. Kay. Bak. ve Başb. Yrd.
<i>D. Bahçeli</i>	<i>H. H. Özkan</i>	<i>M. C. Ersümer</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı V.	Devlet Bakanı
<i>R. Önal</i>	<i>H. Y. Gökulp</i>	<i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>Prof. Dr. Ş. S. Gürel</i>	<i>S. Somuncuoğlu</i>	<i>Y. Yalova</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>M. Yılmaz</i>	<i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	<i>R. K. Yücelen</i>
Devlet Bakanı V.	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı V.
<i>H. H. Özkan</i>	<i>Prof. Dr. Ş. Üşenmez</i>	<i>Y. Yalova</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>F. Ünlü</i>	<i>Prof. Dr. A. Çay</i>	<i>M. A. İrtemçelik</i>
Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>Prof. Dr. H. S. Türk</i>	<i>S. Çakınakoğlu</i>	<i>S. Tantan</i>
Dışişleri Bakanı V.	Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı
<i>Ş. S. Gürel</i>	<i>S. Oral</i>	<i>M. Bostancıoğlu</i>
Bayındırlık ve İskân Bakanı	Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı
<i>K. Aydın</i>	<i>Doç. Dr. O. Durmuş</i>	<i>Prof. Dr. E. Öksüz</i>
Tarım ve Köyişleri Bakanı	Çalışma ve Sos. Güv. Bak.	Sanayi ve Ticaret Bakanı
<i>Prof. Dr. H. Y. Gökulp</i>	<i>Y. Okuyan</i>	<i>A. K. Tanrıku</i>
Kültür Bakanı	Turizm Bakanı	Orman Bakanı
<i>M. İ. Talay</i>	<i>E. Muncu</i>	<i>Prof. Dr. N. Çağan</i>
	Çevre Bakanı	
	<i>F. Aytekin</i>	

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**BANKALAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TASARISI**

MADDE 1.- 18/6/1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanununun 3 üncü maddesinin (3) ve (5) numaralı fıkraları ile (8) numaralı fıkrasının son iki cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3. Kurumun karar organı, biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruludur. Kurul Başkanı, Kurumun da başkanıdır. Üyelerin hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletme, siyasal bilgiler, kamu yönetimi ve dengi dallarda veya bu dallarla ilgili mühendislik alanlarında en az lisans düzeyinde, mühendislik dalında lisans düzeyinde öğrenim görmüş olanların ise belirtilen alanlarda lisansüstü öğrenim görmüş olmaları gerekir. Üyeler; en az üçü bankacılık olmak üzere maliye-fınans alanında en az 10 yıl deneyim sahibi ve üst düzey yöneticilik yapmış veya yukarıda sayılan öğrenim dallarında en az 10 yıl öğretim üyeliği yapan adaylar arasından ilgili Bakanın önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca atanır. Bakanlar Kurulu, üyelere birini başkan birini de ikinci başkan olarak görevlendirir.”

“5. a) Kurul üyeleri, özel bir kanuna dayanmadıkça resmi veya özel hiçbir görev alamaz, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, ücret karşılığı konferans ve ders veremez, sınav ve benzeri görev alamaz, her türlü ortaklıklarda pay sahibi olamazlar. Kurul üyeleri bu göreve atanmalarını takip eden 30 gün içinde maliki oldukları payları üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar sıhri hissımları dışındakilere satmak veya devretmek suretiyle elden çıkarmak zorundadırlar. Durumlarını bu fıkradaki hükümlere uygun hale getirmeyen üyeler, üyelikten çekilmiş sayılır.

b) Kurul üyeleri, görevlerinden ayrılmalarnı izleyen iki yıl içinde bu Kanun kapsamına giren kuruluşlarda görev alamazlar. Kurul üyeleri ile Kurum personelinin uyacakları mesleki ilkeler Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilir.”

“Buna ilişkin soruşturmalar, Kurul üyeleri için ilgili Bakanın, Kurum personeli için ise Kurulun izin vermesi kaydıyla genel hükümlere göre yapılır.”

MADDE 2.- 4389 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası ile (2) numaralı fıkrasının (b) bendinin (bc) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Türkiye’de bir bankanın kurulmasına veya yurtdışında kurulmuş bir bankanın Türkiye’de ilk şubesinin açılmasına, Kurulun en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınan kararla izin verilir. İzin için yapılacak başvurulara ve iznin verilmesine ilişkin esas ve usuller Kurumca düzenlenecek yönetmelikle belirlenir. Kuruluşa veya Türkiye’de şube açılmasına ilişkin izinler, izin tarihinden itibaren bir yıl içinde faaliyete geçilmemesi halinde geçersiz olur.”

“bc) Hakkında 14 üncü madde uyarınca işlem yapılmakta olan bir bankada doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazla oranda veya bu oranın altında olsa dahi yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren pay sahibi olmaması.”

MADDE 3. – 4389 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinin son cümlesi, (b) bendinin ilk cümlesi ile (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (d) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

“Yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren veya intifa hakkı tanınan hisse senetlerinin devri, yukarıdaki oransal sınırlara bakılmaksızın Kurulun iznine tabidir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

"Sermayenin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazlasına veya bu oranın altında olsa dahi yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren hisse senetlerine sahip olan ortakların kurucularda aranan nitelikleri taşıması şarttır."

"c) Banka sermayesinin % 10 veya daha fazlasına sahip olan tüzel kişilerin sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak (a) bendinde belirtilen oranlar veya esaslar dahilinde el değiştirmesi Kurulun iznine bağlıdır. İzin devralan ortağın kurucularda aranan nitelikleri taşıması şartıyla verilebilir. Bu hüküm tüzel kişi ortağın yönetim ve denetimini belirleyen sermaye paylarının bir başka tüzel kişiye ait olması halinde gerçek kişi ortak ya da ortaklara ulaşılmaya kadar uygulanır."

MADDE 4.- 4389 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası, (2) numaralı fıkrasının (a) bendi, (3) ve (5) numaralı fıkraları, (6) numaralı fıkrasının (c) ve (f) bendleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (6) numaralı fıkrada yer alan (ç) ve (g) bentleri metinden çıkarılmış, (h) bendi (e) bendi olarak teselsül ettirilmiş, (4), (7) ve (8) numaralı fıkraları metinden çıkarılmış, (9) numaralı fıkrasının (c) bendinden sonra gelen ikinci cümlesi ile (12) numaralı fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. Bir bankanın vereceği nakdi krediler ile teminat mektupları, kefaletler, aval, ciro ve kabul gibi gayrinakdi krediler, satın alacağı tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette vereceği ödünçler, varlıkların vadeli satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdi krediler ve gayrinakdi kredilerin nakde tahvil olan bedelleri, ortaklık payları izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu Kanun uygulamasında kredi sayılır."

"2.a) Bir banka gerçek veya tüzel bir kişiye doğrudan veya dolaylı olarak özkaynaklarının yüzde yirmibeşinden fazla kredi veremez, aval ve kefaletlerini kabul edemez. Bir adi ortaklık tarafından kullanılmak üzere verilecek krediler, sorumlulukları oranında ortaklara verilmiş kredi sayılır."

"3. Bu Kanun uygulamasında dolaylı pay sahipliği, dolaylı kredi ve dolaylı iştirak tanımları ile kredi sınırlarının hesabında gayrinakdi kredilerin dikkate alınma oranları Kurulca belirlenir."

"5. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü üyesi ülkeler ile Kurulca kabul edilecek diğer ülkelerin merkezî yönetimleri, merkez bankaları ve kredi kurumları ile yapılan işlemler veya bunlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları ve verilen diğer garantiler karşılığı yapılan işlemler Kurulca belirlenen oranlar dahilinde dikkate alınır."

"c) Kurulca belirlenecek esaslar dahilinde bankaların kendi aralarındaki işlemler."

"f) Bedelsiz edinilen ortaklık payları ile ortaklık paylarının herhangi bir fon çıkışı gerektirmeyen değer artışları"

"(a) bendi hükümleri, yönetim kurulu üyeliklerinde bulunan banka sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazlasına sahip olan gerçek kişi ortaklar ile tüzel kişi ortakların hissedarları hakkında uygulanmaz."

"12. Bankalar, kredileri ile diğer alacaklarından doğmuş veya doğması beklenen, ancak miktarı kesin olarak belli olmayan zararlarını karşılamak amacıyla karşılık ayırmak zorundadırlar. Karşılık ayırılacak kredi ve alacakların nitelikleri ile karşılıklara ilişkin esas ve usuller Kurulca belirlenir. Bu karşılıklardan Bakanlar Kurulunun belirlediği esaslar çerçevesinde teminatsız kalan kredilere tekabül eden kısmı, ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir."

MADDE 5.-4389 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi yürürlükten kaldırılmış, izleyen bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6.- 4389 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin (4) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"4. Bankalar, Türkiye Bankalar Birliğinin görüşü alınarak Kurulca tespit edilecek kapsam ve uygulama esasları çerçevesinde, doğrudan ve dolaylı iştirakleri ile yönetim ve denetimine sahip oldukları ortaklıkları ve/veya ortakları ile bu ortakların doğrudan veya dolaylı olarak sahip veya yönetim ve denetimine hakim oldukları malî ve malî olmayan ortaklıkların hesaplarını konsolide ederek konsolide malî tablolar hazırlamak zorundadır. Bu Kanuna göre yürürlüğe konulan standart oranlar bankalarca Kurul tarafından belirlenecek esas ve ilkeler çerçevesinde konsolide esasa göre de hesaplanır ve uygulanır. Kurulca hesapları hazırlanacak konsolide malî tablolar kapsamına alınan gerçek ve tüzel kişiler, kendilerinden bu kapsamda istenen her türlü bilgi ve belgeleri ilgili bankalara ve Kuruma vermekle yükümlüdür."

MADDE 7.- 4389 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin (2), (3), (4) ve (5) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki (6) ve (7) numaralı fıkralar eklenmiştir.

"2. a) Kurum, bir bankanın varlıklarının vade itibarıyla taahhütlerini karşılayamadığını veya bu durumun gerçekleşmek üzere olduğunu veya likiditeye ilişkin düzenlemelere uymadığını tespit ettiği takdirde; bankadan, onaylayacağı bir plan dahilinde bu durumun düzeltilmesini isteyebileceği gibi uygun bir süre vererek;

aa) Uzun vadeli veya duran değerlere yatırım yapılmaması,

ab) İştirakler ve gayrimenkuller gibi duran değerlerin elden çıkarılması

da dahil olmak üzere, likiditenin güçlendirilmesi amacıyla, uygun göreceği her türlü tedbirin alınmasını isteyebilir.

b) Kurum, bir bankanın özkaynaklarının sermaye yeterliliğine ilişkin düzenlemelere göre yetersiz kaldığını ya da bu durumun gerçekleşmek üzere olduğunu tespit ettiği takdirde; bankadan, onaylayacağı bir plan dahilinde, sermaye artırımı veya sermaye benzeri kaynak temin edilmesi suretiyle bu durumun düzeltilmesini isteyebileceği gibi,

ba) Kâr dağıtılmaması, yönetim kurulu üyeleri ile genel müdür ve yardımcılarına huzur hakkı, ikramiye, prim, ayrı ve nakdi sosyal yardım ya da her ne ad altında olursa olsun verilen ek ödemelerin durdurulması,

bb) zarar doğurduğu tespit edilen faaliyetlerinin sınırlandırılması veya durdurulması,

bc) verimi düşük veya verimsiz varlıklarının elden çıkarılması

da dahil olmak üzere, özkaynakların güçlendirilmesi amacıyla, uygun göreceği her türlü tedbirin alınmasını isteyebilir."

"3. Kurum, bir bankanın;

a) Bu maddenin (2) numaralı fıkrası kapsamında alınması istenen tedbirleri kısmen ya da tamamen almadığını, bu tedbirlerin kısmen veya tamamen alınmış olmasına rağmen malî bünyesinin güçlendirilmesine imkân bulunmadığını ya da malî bünyesinin bu tedbirler alınsa dahi güçlendiremeyecek derecede zayıflamış olduğunu,

b) Yükümlülüklerini vadesinde yerine getiremediğini,

c) Bu madde hükümlerinin uygulanmasında Kurulca belirlenecek değerlendirme esasları çerçevesinde yükümlülüklerinin toplam değerinin varlıklarının toplam değerini aşuğunu,

d) Faaliyetine devamının mevduat sahiplerinin hakları ve malî sistemin güven ve istikrarı bakımından tehlike arzettiğini

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

tespit ettiği takdirde, Kurul, en az beş üyesinin aynı yöndeki oylarıyla alınan kararlar temettü hariç ortaklık hakları ile bankanın yönetim ve denetimini Fona devretmeye veya bankacılık işlemleri yapma ve/veya mevduat kabul etme iznini kaldırmaya yetkilidir.”

“4. Kurul, bir bankanın yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakların, banka kaynaklarını bankanın emin şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek biçimde doğrudan veya dolaylı olarak kendi lehlerine kullandıklarını veya banka-yı bu suretle zarara uğrattıklarını tespit ettiği takdirde Kurul, en az beş üyesinin aynı yöndeki oylarıyla alınan kararlar bunların temettü hariç ortaklık hakları ile bankanın yönetim ve denetimini Fona devretmeye yetkilidir.”

“5. a) Fon, (3) numaralı fıkra hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi kendisine devredilen bankanın devir tarihi itibarıyla düzenlenecek bilançosunu esas almak suretiyle;

aa) Uygun göreceği aktiflerini, teşkilatını ve aksine talebi olmayan personeli ile devir tarihi itibarıyla mevduat toplamları en yüksek beş bankaca uygulanan faiz oranları ortalamasını geçmemek üzere işlemiş faizleriyle birlikte sigortaya tâbi tasarruf mevduatını ve pasifte yer alan karşılık kalemlerini, kurulacak bir bankaya ya da mevcut bankalardan istekli olanlara devretmeye ve/veya bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılmasını Kuruldan istemeye,

ab) Sigorta kapsamında bulunan mevduat tutarını aşmamak ve hisselerinin tamamına sahip olmak kaydıyla, sermayesine tekabül eden zararlarını devralmaya

yetkilidir. Devralınan zararlara istinaden yapılacak ödemelerin karşılığını temsil eden hisseler başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Fona intikal eder.

Hakkında bu fıkranın (aa) altbendi hükümleri uygulanan bankanın devredilen aktiflerinin toplamının devredilen pasiflerinin toplamını karşılamaması halinde aradaki fark Fon tarafından ödenir. Bu halde ve hakkında bu fıkranın (aa) altbendi hükümleri uygulanan bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılması durumunda bu Kanununun 16 ncı maddesinin 2 ve 3 numaralı fıkraları uygulanmaz. Bu kanununun 16 ve/veya 17 nci maddelerine göre iflas masaları kurulması halinde, Fon ödediği tutar kadar bunlara imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder.

b) Fon, (4) numaralı fıkra hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi kendisine devredilen bankanın;

“ba) Anılan fıkrada belirtilen şekilde kullanılan kaynaklarının veya uğradığı zararın, vereceği süre içinde iade veya tazmin edilmesini ve hisselerin Kurulca uygun görülecek gerçek ve tüzel kişilere devredilmesini istemeye,”

bb) Yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakları ile tüzelkişi ortaklarının sermayesinin yüzde onundan fazlasına sahip gerçek kişi hissedarlarından kendilerine, eşlerine ve velayet altındaki çocuklarına ait taşınmaz mal ve iştiraklerini, haczi caiz olan taşınır mal, hak ve alacaklarını ve menkul kıymetlerini ve her türlü kazanç ve gelirleri ve ayrıca bildirimden önceki iki yıl içinde ivazlı veya ivazsız olarak iktisap ettikleri veya devrettikleri taşınmaz mal, haczi caiz taşınır mal, hak, alacak ve menkul kıymetlerini gösterir birer mal beyannamesi vermelerini istemeye,

bc) Yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklarının malvarlıkları üzerine teminat aranmaksızın ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz kararları ile ilgili yurtdışına çıkmasına yasaklama dahil, alacaklıların menfaati için zorunlu olan her türlü muhafaza tedbirinin alınmasını ilgili mahkemeden istemeye

yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu bend hükümlerine göre istenen mal beyannamesinin en geç yedi gün içinde Fona verilmesi zorunludur. Bu mal beyanının hüküm ve sonuçları hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ilgili hükümleri geçerlidir. Bu bend hükümleri çerçevesinde alınan tedbir ve haciz kararları, karar tarihinden itibaren altı ay içinde dava veya icra veya iflas takibine konu olmazsa kendiliğinden ortadan kalkar. Fonun ilgililer hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun Onbirinci Bap hükümlerine göre açacağı iptal davasında aciz vesikası şartı aranmaz.

"Bu maddenin (4) numaralı fıkrasında belirtilen şekilde kullanılan kaynaklar veya uğranılan zarar verilen süre içinde iade veya tazmin edilmediği takdirde bu zarar veya kullanılan kaynakların miktarına bakılmaksızın bu ortaklara ait hisseler Fona intikal eder. Bu kaynaklar veya uğranılan zararın verilen süre içinde iade veya tazmin edilmesine rağmen uğranılan zararın özkaynakları aştığının tespiti halinde ise bankanın hisselerinin tamamı başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Fona intikal eder.

c) Bu Kanun hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri Fona intikal eden bankaların, alacaklarını dava veya takip yoluyla tahsil etme cihetine gitmeleri halinde 492 sayılı Harçlar Kanununun 2 nci, 23 üncü, 29 uncu maddeleri ve 2548 sayılı Cezaevleri ile Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkumlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesi hükümleri uygulanmayacağı gibi, her türlü ihtiyatı tedbir ve ihtiyatı haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Fonun ve Fona intikal eden bankaların alacaklarına ilişkin davalarda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun seri muhakeme usulü hükümleri uygulanır."

"6. Fon, (5) numaralı fıkra hükümlerine göre hisseleri kendisine intikal eden bankanın;

a) Gerekliğinde mali ve teknik yardım da sağlamak suretiyle, varlık ve yükümlülüklerini kısmen veya tamamen, mevcut bankalardan istekli olanlara ya da kurulacak bir bankaya devretmeye veya bankayı isteklisi bulunan başka bir bankayla birleştirmeye,"

b) Mali sistemde güven ve istikrarın sürdürülmesini teminen, Kurulca gerekli görülen hallerle sınırlı olmak üzere; mali bünyesinin güçlendirilmesi ve yeniden yapılandırılması için gerektiğinde sermayesini arttırmaya, Merkez Bankasının görüşü alınmak suretiyle kanuni karşılık yükümlülüklerini cezai faizlerini de kaldırmak suretiyle ertelemeye veya düşürmeye, iştirak, gayrimenkul ve diğer aktiflerini satın almaya veya bunları teminat olarak alıp karşılığında avans vermeye ya da mevduat yapmaya, alacaklarını, zararlarını devralmaya, bu şekilde sahip olduğu aktifleri ve hisse senetlerini iskonto veya sair suretlerle üçüncü kişilere satmaya, vadeleri uzatılmak kaydıyla borçlarını garanti etmeye, her türlü alacak ve varlıkların nakde tahvilini kendisi sağlayabileceği gibi, yapacağı anlaşmalar çerçevesinde kamusal sermayeli olanlar da dahil olmak üzere diğer bankalar aracılığıyla Fon nam ve hesabına bunları nakde tahvil ettirmeye,

ve gerekli göreceği her türlü tedbiri almaya ya da banka hakkında (5) numaralı fıkranın (aa) alt bendi hükümlerini uygulamaya yetkilidir. Bu fıkra ve (5) numaralı fıkra hükümlerine göre yapılan devir işlemlerinde alacaklı ve borçluların rızası aranmaz.

Fon, bu fıkra ile kendisine verilmiş olan görevleri doğrudan veya Fonun sahip olduğu tüm hak, menfaat ve muafiyetlerden aynı şekilde yararlanan, kuruluşu ve sermaye artırımını 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri ile 23/2/1995 tarih ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 29 uncu maddesi hükümünden muaf ve sermayesinin tamamına sahip olduğu kamu tüzel kişiliğini haiz bir şirket aracılığı ile de gerçekleştirebilir."

"7. Fon, bu madde hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri kendisine intikal eden bankada, bankanın tüm varlıkları ile kayıt ve belgelerinin gü-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

venliğini sağlamak üzere gerekli her türlü tedbiri almaya ve bu amaçla sınırlı olmak üzere kamu kurumlarının yardım ve desteğinden yararlanmaya yetkilidir. Fon, yapacağı anlaşmalar çerçevesinde bu desteği özel kuruluşlardan da sağlayabilir.

Fon tarafından bu maddede yazılı tedbirlerin alınması amacıyla kurulacak bankanın kuruluşunda ve Fonca yapılan devir ve birleşme işlemlerinde bu Kanunun 7 nci maddesi, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri ile devir ve birleşmeye tabi tutulacak bankaların toplam aktiflerinin sektör içindeki paylarının % 20' yi geçmemesi kaydıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 7, 10 ve 11 inci maddeleri uygulanmaz, kuruluşa ilişkin karar Resmi Gazetede yayımlanır ve banka, kurumun talebi üzerine Ticaret Siciline tescil edilir. Bu işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan istisna tutulur. Bu madde hükümleri uyarınca kurulan bankaya geçici bir süreyle bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni verilir ve banka verilen izin süresi içinde bu Kanunun 7 ve 8 inci madde hükümleri uygulanmak suretiyle Fon tarafından Kurulca belirlenecek esas ve usuller dahilinde üçüncü kişilere devredilir. Verilen izin süresi içerisinde devir işleminin gerçekleştirilememesi halinde izin süresi Kurul tarafından uzatılabilir. Bankaya geçici bir süreyle verilen bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni devir halinde sürekli hale getirilir. (5) numaralı fıkra hükümlerine göre Fona intikal eden hisseler bu Kanunun 7 ve 8 inci maddesindeki hükümleri uygulanmak suretiyle Fon tarafından Kurulca belirlenecek esas ve usuller dahilinde üçüncü kişilere devredilir.

Bu madde hükümleri uyarınca, bankaların hisselerinin veya temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimlerinin Fona devrine veya bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izinlerinin kaldırılmasına ilişkin Kurul kararları Resmi Gazetede yayımlanır."

MADDE 8.- 4389 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, (2) numaralı fıkrasının son cümlesi, (5) numaralı fıkrasının (b) bendi ve (6) numaralı fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Fon, 14 üncü madde hükümlerine göre hisseleri ve/veya yönetim ve denetimi kendisine intikal eden bankaların malî bünyelerinin güçlendirilmesi, yeniden yapılandırılması ve üçüncü kişilere devri ve bu Kanun ile kendisine verilen diğer işleri de yapmakla görevli ve yetkilidir."

"Olağanüstü hallerde Fon, Hazine Müsteşarlığından izin almak kaydıyla borçlanabileceği gibi ihtiyaç hâsıl olduğunda Hazine Müsteşarlığına Fona ikrazen verilmek üzere uzun vadeli özel tertip Devlet İç Borçlanma Senedi ihraç edilebilir. Özel tertip Devlet İç Borçlanma Senetlerinin faiz oranları ve geri ödeme şartları da dahil olmak üzere tabi olacağı usul ve esaslar Hazine Müsteşarlığı ile Kurum tarafından müştereken belirlenir. Fon, yaptığı borçlanmalar üzerinde her türlü tasarruf hakkına sahiptir. Mali yıl bütçe kanunlarında yer alan borçlanma ile ilgili hükümler bu senetler için de geçerlidir."

"b) Olağanüstü hallerde, Fon kaynaklarının ihtiyacı karşılamaması durumunda Kurumun talebi üzerine Merkez Bankasına Fona avans verilir. Alınan avansın vadesi, tutarı, geri ödeme şekil ve şartları ile uygulanacak faiz oranı ve diğer hususlar Kurumun görüşü alınarak Merkez Bankasına belirlenir."

"a) Sigortaya tabi olacak tasarruf mevduatının kapsamı, tutarı, sigorta priminin tarifesi ile tahsil zamanı, şekli ve diğer hususlar Kurulca belirlenir. Mevduat kabul eden bütün bankalar, kabul ettikleri tasarruf mevduatını bu kapsam ve şartlar dahilinde sigorta ettirmek zorundadır."

MADDE 9.- 4389 sayılı Kanunun 16 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası ile 18 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki "Bakanlar Kurulu" ibareleri "Kurul" olarak değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 10.- 4389 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının son cümlesi fıkraya metninden çıkarılmış, (2) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki (3) numaralı fıkraya eklenerek izleyen fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“2. Bu madde, 14 üncü maddenin (3), (4) ve (5) numaralı fıkraları gereğince temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi veya hisseleri Fona devrolunan bankaların bu maddenin (1) numaralı fıkrasında sayılan ortakları ile anılan maddenin (4) numaralı fıkrasında belirtilen işlemler ile (3) numaralı fıkrasının uygulanmasına neden olan işlemlerde sorumluluğu bulunan ve bu maddenin (1) numaralı fıkrasında sayılan banka görevlileri hakkında da bankanın iflası aranmaksızın uygulanır.”

“3. 14 üncü maddenin (5) numaralı fıkrasının (b) bendindeki mal beyannamesine ve muhafaza tedbirlerine ilişkin hükümler bu maddede de kıyasen uygulanır.”

MADDE 11.- 4389 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki (6) numaralı fıkraya eklenmiştir.

“Mevduat kabul etmeyen bankalar bu Kanunun 10 uncu maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı, 11 inci maddesinin (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (12) numaralı fıkraları ile 12 nci maddesi, 14 üncü maddesinin (5), (6) ve (7) numaralı fıkraları, 15(2/c,d ve e bentleri hariç), 16 ve 17 nci maddeleri hükümleri dışındaki diğer madde hükümlerine tabidir. Ancak, Kurum bu Kanunun 14 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrasında belirtilen durumları tespit ettiği takdirde bunların bankacılık işlemleri yapma izni Kurulun en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınmış kararıyla kaldırılır ve bunlar genel hükümlere göre tasfiye edilir.”

“6. Mevduat toplama yetkisi bulunmayan ancak, özel cari hesaplar ve kâr ve zarara katılma hakkı veren hesaplar yoluyla fon toplayan, ekonomik faaliyetleri ekipman veya emtia temini veya kiralınması veya ortak yatırımlar yoluyla finanse eden özel finans kurumları bu Kanunun 10 uncu maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkraları, 12 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası, 14 üncü maddesinin (5), (6) ve (7) numaralı fıkraları, 15, 16, 17 ve 19 üncü maddeleri ile 20 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası hükümleri dışındaki diğer maddelerine tabi olup, Kurum bu Kanun hükümleri çerçevesinde bu kurumlara ilişkin kâr ve zarara katılma hakkı veren hesapların özelliklerini dikkate alarak her türlü düzenleme yapmaya yetkilidir. Ancak, Kurum bu Kanunun 14 üncü maddesinin 3 ve 4 numaralı fıkralarında belirtilen durumları tespit ettiği takdirde, özel finans kurumunun faaliyet izni Kurulun en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınmış kararıyla kaldırılır. Özel finans kurumları açısından emtia veya gayrimenkullerin finansal kiralınması ya da kâr ve zarara katılma ve benzeri yöntemlerle yapılan her türlü finansman faaliyetleri de bu Kanuna göre kredi olarak addolunur. Bu Kanun hükümlerine göre, bu kurumların özel cari hesaplar ve kâr ve zarara katılma hakkı veren hesaplar yoluyla topladıkları fonlar ve diğer taahhütleri de 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40 nci maddesinin (II) numaralı paragrafının (a) bendi hükümlerine tabidir. Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerinde yer alan ceza hükümleri, özel finans kurumları ve görevlileri için de uygulanır.”

MADDE 12.- 4389 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun 9 uncu maddesinin (6) numaralı fıkrası hükümlerine aykırı olarak yurtdışında açılan şube ve temsilcilikler hakkında (1) numaralı fıkranın (c) bendi hükümleri uygulanmakla birlikte, bunlar Kurumun talebi üzerine valiliklerce geçici veya sürekli kapatılabilir.”

MADDE 13.- 4389 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin 8 numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

'8. Bankaların mensupları ve diğer görevlileri, sıfat ve görevleri dolayısıyla öğrendikleri bankalara veya müşterilerine ait sırları bu konuda kanunen açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder. Bu madde hükmüne aykırı davrandığı tespit edilen kişiler için bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan az olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur. Banka ve müşterilerine ait sırları açıklayan üçüncü kişiler hakkında da aynı cezalar uygulanır. Kredilerin takip ve kontrolü için, ana faaliyet konuları para ve sermaye piyasaları ile sigortacılık olan ve bu konularda özel kanunlarına göre alınan izin ve ruhsat ile faaliyet gösteren malî kurumlar ile Kurum tarafından uygun görülecek şirketler arasında müşterileri ile ilgili olarak doğrudan doğruya veya en az on kurum tarafından kurulacak şirketler vasıtasıyla yapılacak bilgi alışverişi bu hükmün dışındadır.'

MADDE 14.- 4389 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye (6) numaralı fıkra eklenmiştir.

"3) 22 nci maddenin (3), (6), (8) ve (9) numaralı fıkralarında yazılı suçlardan dolayı ilgili kuruluşların dava açma hakkı saklıdır."

"6. Mülgâ 3182 sayılı Bankalar Kanununun 64 ve 65 inci maddeleri ile bu Kanunun 14 üncü maddesi uyarınca işlem yapılan bankalarla ilgili olarak, Bakan, Fon veya Kurum tarafından atanan yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeleri aleyhine görevlerinin ifası sebebiyle açılan ve açılacak davalar, Fon aleyhine açılmış sayılır. Bu kişilerin görevlerini kötüye kullandıklarına hükmolunması halinde kendilerine rücu edilir. Bu Kanunda yer alan cezalara ilişkin suçlar için yapılacak kovuşturmalar bu maddede belirtilen usule tabidir."

MADDE 15.- 4389 sayılı Kanununun Geçici 1 inci maddesinin (d) bendinde yer alan "1998" ibaresi "1999" olarak, (a) ve (b) bentlerinin ilk cümleleri ve Geçici 2 nci Maddesinin (j) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, Geçici 2 nci Maddenin (g) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

"Kurul Başkan ve üyeleri 31/3/2000 tarihine kadar atanırlar."

"Kurum 31/8/2000 tarihine kadar faaliyete geçer."

"j) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce iflas etmiş olan Bankaların tasfiyesi, tekemmül ettirilen işlemler saklı kalmak kaydıyla, iflas idareleri tarafından bu Kanun hükümlerine göre yürütülür. Bu maddenin uygulanmasında iflas idareleri, bu Kanunun 16 nci maddesinin 4 üncü, 8 inci ve 9 uncu fıkralarında Fona verilen yetkileri haizdir ve iflas idarelerinin açacağı dava ve yürütecekleri takiplerde 492 sayılı Harçlar Kanununun 2 nci, 23 üncü, 29 uncu maddeleri ile 2548 sayılı Cezaevleri ile Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesi hükümleri uygulanmayacağı gibi, her türlü ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Bu Kanunun yayımı tarihinden önce 25.4.1985 tarihli ve 3182 sayılı Kanunun 23.8.1993 tarihli ve 512 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yürürlükten kaldırılan 64 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasına dayanılarak yapılan işlemler hakkında eski hükümlerin uygulanmasına devam olunur."

MADDE 16.- 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40 inci maddesinin (II/d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"d) Diğer yetkiler ve görevleri:

Bankaca, banka sisteminde belirsizlik ve güvensizlik oluşması ve fon çekilişlerinin hızlanması halinde, Kanunun 36 nci maddesinin (b) fıkrası kapsamında, haklarında belirsizlik ve güvensizlik oluşan veya 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesi kapsamında bulunan bankalara, şartları Banka tarafından kararlaştırılmak üzere, fon çekilişlerini karşılayacak miktarda kredi verilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu hüküm gereğince kendisine kredi verilen bankalarla ilgili olarak bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılması halinde Banka, verilen kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere iflas masasına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder.”

MADDE 17.- 16/12/1983 tarih ve 83/7506 sayılı Özel Finans Kurumlarının Kurulması, Faaliyetleri ve Tasfiyelerine İlişkin Esas ve Usullere Dair Bakanlar Kurulu Kararı ile bu karara istinaden çıkarılmış tüm mevzuat yürürlükten kaldırılmıştır.”

GEÇİCİ MADDE 1- 4389 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendindeki oran, dolaylı krediler yönünden, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 2001 yılına kadar yüzde yetmişbeş, 2002 yılına kadar yüzde yetmiş, 2003 yılına kadar yüzde altmışbeş, 2004 yılına kadar yüzde ellibeş, 2005 yılına kadar yüzde kırkbeş, 2006 yılına kadar yüzde otuzbeş, 2007 yılına kadar yüzde yirmibeş olarak uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2- Kurumun faaliyete geçeceği tarihe kadar, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin bu Kanun ile değiştirilen hükümleri çerçevesinde bankalarla ilgili olarak alınacak tedbirleri kararlaştırmaya, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesi kapsamında bulunan bankaların devir veya birleşmesi veya hisselerinin yeni ortaklara satılması halinde, bu bankaların eski hissedarlarının hisselerini tamamen elden çıkarması ve yeni hissedarların banka mali bünyesinin güçlendirilmesi amacıyla bankaya sermaye veya sermaye benzeri kaynak koyması kaydıyla Fondan da yeni ortaklarca konulan tutarları aşmamak üzere sermaye veya sermaye benzeri kaynak sağlanması veya zararların ve diğer aktiflerin devralınması da dahil olmak üzere her türlü tedbiri almaya Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu tedbirlere ilişkin Bakanlar Kurulu kararları ilgili Bakan tarafından yürütülür.

GEÇİCİ MADDE 3- a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte faaliyet gösteren özel finans kurumları mevcut durumlarını 4389 sayılı Bankalar Kanununun tabi oldukları maddelerine iki yıl içinde intibak ettirmek zorundadırlar. 4389 sayılı Bankalar Kanununun 7 ve 9 üncü maddeleri hükümlerine bu süre içinde intibak etmeyen özel finans kurumları genel hükümlere göre tasfiye edilir.

b) 4389 sayılı Bankalar Kanunu hükümleri çerçevesinde özel finans kurumlarına ilişkin düzenlemeler yapılıncaya kadar yürürlükten kaldırılan düzenlemelerin 4389 sayılı Bankalar Kanununa aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

MADDE 18.- Bu Kanunun;

a) 7 nci maddesi ile değiştirilen 4389 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin 5 numaralı fıkrasının (a) bendinin (aa) alt bendi, Kurumun faaliyete başladığı tarihte,

b) diğer maddeleri yayımı tarihinde,
yürürlüğe girer.

MADDE 19.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

